

إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا

خداوند و فرشتگان بر پیامبر **درود می فرستند**
ای مومنان شما نیز بر او درود و سلام **فرستید**

سوره احزاب آیه ۵۶

چاپ و نشر | معاونت فرهنگی و اجتماعی مرکز رسیدگی به امور مساجد |

تهران، خیابان سعدی شمالی، پایین تراز بیمارستان امیراعلم، کوچه صفا منش، مجتمع
آموزشی محراب، طبقه ی دوم

کدپستی: ۱۱۴۵۷۵۶۵۱۱ | تلفن: ۶۶۳۴۶۹۲۴ | نمابر: ۶۶۳۴۸۹۶۵

www.masjed.ir

مقدمه

مسجد عبادتگاه عاشقان و بندگان صالح خداوند و بزرگترین و مهمترین پایگاه اسلام است. در طول تاریخ اسلام مساجد همواره کانون عبودیت، علم و دانش، فقه و فقهات، آموزش قرآن و اخلاق، تبلیغ دین و اصول آن و ابلاغ احکام شرع و... بوده، هست و خواهد بود. و بسیاری از علما و دانشمندان که به مدارج عالی کمال دست یافتند در پرتو انس با مسجد و تعلیم و تربیت در آن بوده است. مسجد از جهات مختلف در به کمال رساندن افراد و جامعه نقش دارد.

به تعبیر مقام معظم رهبری مد ظله العالی: «مسجد اهمّیت دارد، پایگاه است؛ همچنان که معروف شده در زبانها واقعاً پایگاه است. نه فقط پایگاه برای فلان مسئله‌ی اجتماعی، [بلکه] مسجد میتواند پایگاه همه‌ی کارهای نیک باشد؛ پایگاه خودسازی، انسان‌سازی، تعمیر دل و تعمیر دنیا و مقابله‌ی با دشمن و زمینه‌سازی برای ایجاد تمدن اسلامی و بصیرت‌افزایی افراد؛ و هَلُمَّ جَرّاً. مسجد یک چنین جایگاهی است.»

همچنین ایشان در پیامی که برای نوزدهمین اجلاس سراسری نماز صادر فرمودند، به چارچوب های کلی مسجد طراز اسلامی اشاره نموده و فرمودند: منظور از مسجد طراز اسلامی مسجدی است که در همه ابعاد همانند مسجد النبی صدر اسلام باشد و در آن طراز قرار گیرد. به عبارت بهتر مسجدی که در همه ابعاد سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی به عنوان نقطه ثقل و کانون جامعه و نظام اسلامی باشد. مسجدی که بتواند نظام اسلامی را به سمت دستیابی به تمدن نوین اسلامی نزدیک کند مسجدی است که مردم برای رفع

همه نیازهای مادی و معنوی اساسی خود به آن مراجعه نموده و از این نقطه کانونی هدایت و رهنمون شوند.

به فضل الهی و با همت ائمه‌ی محترم جماعات و سایر فعالان مساجد طی سال‌های گذشته با ارتقای بارمعنایی و قدرت فرهنگ‌سازی دهه‌ی غبارروبی مساجد (اقدامی تحسین‌برانگیز و مردمی طی سالیان گذشته)، به سمت نهادینه‌سازی مفهومی جامع‌تر و نزدیک‌تر به شأن و منزلت بیت‌الله حرکت کرده و به تکریم خانه‌های خدا و مردم پرداختیم. امسال نیز شعار «مسجد، پایگاه همه کارهای نیک» را که بخشی از فرمایشات مقام معظم رهبری^{مدظله} العالی در دیدار با ائمه محترم جماعات استان تهران در تاریخ ۹۵/۵/۳۱ می‌باشد را سرلوحه طراحی برنامه‌های دهه تکریم و غبارروبی مساجد قرار داده و فضای مسجد را از همه نظر مهیای حضور میهمانان خدا می‌گردانیم و مصمم هستیم تا علاوه بر غبارروبی از فضای کالبدی و ظاهری مسجد، به غبارروبی از ظرفیت‌ها و کارکردهای کم‌رنگ شده‌ی این نهاد محوری جامعه‌ی اسلامی بپردازیم و در گستره‌ای فراگیرتر و عمیق‌تر، تکالیف امت اسلامی را درباره‌ی کانون‌های توحید و عبادت و محورهای بصیرت و نشر معارف اسلامی بازشناسی نماییم.

چنانکه مستحضرید، در سال ۹۲ موضوع خانواده در اولویت برنامه‌های مرکز قرار گرفت و در سال جاری پس از پرداختن به موضوعاتی مانند: کودکان و نوجوانان، جوانان و بانوان، مجدداً مبحث خانواده به عنوان رویکرد اصلی مرکز رسیدگی به امور مساجد انتخاب گردید و بر این اساس، بخش عمده‌ی برنامه‌های فرهنگی مرکز در سال جدید با هدف نقش‌آفرینی مسجد در تحکیم و تعالی خانواده برنامه‌ریزی شد.

از سوی دیگر دهه تکریم و غبارروبی مساجد، نقطه‌ی آغازی جهت پرداختن به شعار سال برگزیده از سوی رهبر معظم انقلاب در سال ۱۳۹۷ می‌باشد و می‌بایست با کمک صاحب‌نظران و برگزارکنندگان هیئت‌های اندیشه‌ورزی به "حمایت از کالای ایرانی" پرداخت. مسلماً مساجد یکی از بهترین بسترهای تحقق این موضوع می‌باشد.

شیوه‌نامه‌ی حاضر که برای بهره‌برداری ائمه‌ی محترم جماعات و فعالان مساجد تنظیم شده است، تلاش دارد به تبیین اهداف گرامی داشت دهه‌ی تکریم و غبارروبی، به‌ضمیمه‌ی رویکردها و سیاست‌ها، عناوین مصوب برای دهه‌ی مذکور، اقدامات جریان‌ساز، اقدامات عمومی و برنامه‌های اختصاصی و بالأخره تدابیر حمایتی و تشویقی بپردازد.

معاونت فرهنگی و اجتماعی
مرکز رسیدگی به امور مساجد

۱. ترغیب به مشارکت مردم در برنامه های مساجد
۲. ایجاد نشاط معنوی و زمینه سازی استقبال شایسته از ماه مبارک رمضان، ماه میهمانی خدا
۳. تبیین و معرفی کارکردها، ویژگی ها و جایگاه والای مساجد در جامعه اسلامی
۴. فرهنگ سازی، اصلاح نگرش و تقویت مطالبات حقیقی عموم برای حرکت به سوی تحقق آرمان مسجد طراز
۵. تلاش برای معرفی و الگوسازی مساجد نمونه در جهت ارتقای سطح کیفی فعالیت مساجد
۶. قدرشناسی از تلاش های خالصانه ی ارکان و فعالان خدمتگزار در فضای محیطی و محاطی مسجد
۷. توجه به اهمیت تقویت بنیان خانواده با محوریت مسجد و تقویت پیوند این دو به عنوان دو نهاد مؤثر در تربیت
۸. تلاش برای حرکت به سمت تقویت جایگاه مسجد در مدیریت مسائل محله و رسیدن به مسجد محوری در رقم خوردن جریان های اجتماعی

۱. فرهنگ سازی جهت مردمی شدن برنامه دهه تکریم
۲. نمایش اتحاد و انسجام یاوران نظام مقدس جمهوری اسلام به عنوان اصلی ترین پایگاه دفاع از ارزش ها
۳. تمرین فعالیت های فرهنگی جمعی ذیل پرچم شورای فرهنگی مسجد
۴. زمینه سازی جهت ارتقای نقش مساجد به عنوان پایگاهی برای همه کارهای نیک
۵. انتقال دغدغه‌ی گرمی داشت مساجد و فرهنگ سازی پیرامون دهه‌ی تکریم، از دستگاه‌ها و نهادها، به فضای متنی مساجد و مردمی شدن این مناسبت در قالب برنامه‌های موثر و هماهنگ
۶. تمرین فعالیت‌های فرهنگی جمعی در مسجد و صرف نظر کردن از آرم‌ها، به نفع آرمان‌ها و قرار گرفتن ذیل پرچم "شورای فرهنگی مسجد" که آیین‌نامه‌ی پیشنهادی برای تشکیل شورای فرهنگی مسجد، قبلاً تقدیم شده است.
۷. جلب نظر نمازگزاران و فرهنگ سازی در میان عموم مردم در خصوص بازشناسی نقش و کارکرد مساجد
۸. جلب توجه و جذب اهالی محل به سمت مسجد از طریق مراجعه و مواجهه چهره به چهره و بذل محبت به همسایگان در خارج از محیط مسجد
۹. اصلاح روش‌های مرسوم از سوی برخی فعالان مساجد، که در تعامل

با اهل محل، دافعه ایجاد می‌کند و ایجاد تحرک و نشاط برای جذب یاران جدید برای بیت الله .

۱۰. یادآوری و بازآموزی آیات و روایات مرتبط با عمران و آبادانی مادی و معنوی مسجد به مردم و نمازگزاران و نیز فضاسازی و تبلیغات محیطی در محلات، به‌عنوان امری ضروری که مورد بی‌توجهی قرار گرفته و به تدریج در اذهان عمومی، علی‌الخصوص نسل جدید، کمرنگ شده است.

۱۱. انتقال مطالبات و منویات امام راحل عظیم الشان^{رهبر} و رهبر فرزانه‌ی انقلاب^{دامت برکاته}، درخصوص کارکردهای مسجد طراز اسلامی به عموم نمازگزاران و فعالان خانه‌ی خدا.

چند یادآوری

۱. آنچه در ادامه تقدیم می‌گردد، صرفاً به منزله‌ی پیشنهاد است و تردیدی نیست که ابتکار، تدبیر، تجربه و شناخت دقیق ائمه‌ی محترم جماعات از مختصات ویژه‌ی هر مسجد و در نهایت، تشخیص و مدیریت بزرگواران، فضایی جذاب و به‌یاد ماندنی را در مساجد ایجاد خواهد نمود.
۲. انتخاب اولویت و محور برنامه‌ای سالیانه برای مساجد و همچنین تعیین شعار متناسب، از آن‌رو صورت می‌پذیرد که موجبات هم‌افزایی و حرکت هماهنگ و فرهنگ‌ساز مساجد را برای جلب توجه نخبگان و گروه‌های مرجع جامعه به موضوعات حساس و کلیدی، فراهم نموده و تغییر رویکرد فعالان خانه‌ی خدا را برای فراهم نمودن اقتضائات جذب مخاطبان جدید به مساجد، موجب گردد و در این رابطه، دهه‌ی تکریم و غبارروبی، بهترین بستر زمانی برای حساس‌سازی افکار عمومی تلقی می‌گردد.
۳. تلاش شده در این شیوه‌نامه، به حداقل‌ها پرداخته شود و حتی المقدور از نگاه ایده‌آل و پیشنهادهای دور از دسترس به مساجد، خودداری گردد.
۴. معاونت فرهنگی اجتماعی مرکز آمادگی دارد نظرات و پیشنهادات ائمه‌ی محترم جماعات در خصوص برنامه‌های ارائه شده و سؤالات بزرگواران را از هم‌اکنون تا پایان دهه‌ی تکریم و غبارروبی مساجد، از طریق تلفن: ۶۶۳۴۶۹۲۴، طی روزهای شنبه تا چهارشنبه از ساعت ۹ لغایت ۱۲ صبح دریافت نموده و پاسخگو باشد.
- ۵.

روز	روز هفته	قمری	شمسی	عنوان روز	اقدام عملیاتی جریان ساز
روز اول	دوشنبه	۲۰ شعبان	۱۷ اردیبهشت	مسجد، پایگاه حمایت از کالای ایرانی	برگزاری پویش کالای ایرانی مجرب در راستای حمایت از کالای ایرانی در مساجد
روز دوم	سه شنبه	۲۱ شعبان	۱۸ اردیبهشت	مسجد، پایگاه تربیت کودکان و نوجوانان	اختتامیه جشنواره مسجد و مدرسه (ستادی)
روز سوم	چهارشنبه	۲۲ شعبان	۱۹ اردیبهشت	مسجد پایگاه تحکیم و تعالی خانواده	تقدیر از خانواده های طرح تعالی در مساجد محری طرح و تقدیر از خانواده های موفق مسجدی
روز چهارم	پنجشنبه	۲۳ شعبان	۲۰ اردیبهشت	مسجد، کانون مهر ورزی و پراسری	اجرای ویژه برنامه دهه تکریم در مساجد استان
روز پنجم	جمعه	۲۴ شعبان	۲۱ اردیبهشت	مسجد، پایگاه منتظران، نماز جمعه میعادگاه منتظران	حضور یکپارچه ائمه محترم جماعات و اهالی مساجد در نمازهای جمعه
روز ششم	شنبه	۲۵ شعبان	۲۲ اردیبهشت	مسجد، پایگاه ارائه خدمات اجتماعی	اقدام جریان ساز مرتبط (مسجد جهیزیه، مسجد برقرار و ...)
روز هفتم	یکشنبه	۲۶ شعبان	۲۳ اردیبهشت	مسجد، پایگاه نقش آفرینی بانوی مسلمان در جامعه	برگزاری همایش بانوان مسجدی در مساجد فعال و غیررئوی مسجد توسط بانوان
روز هشتم	دوشنبه	۲۷ شعبان	۲۴ اردیبهشت	مسجد، پایگاه انقلاب و بستر نشر فرهنگ ایثار و شهادت	برنامه ویژه غبارروبی در مساجد دارای شهید گمنام و تقدیر از خانواده شهدای مدافع حرم
روز نهم	سه شنبه	۲۸ شعبان	۲۵ اردیبهشت	مسجد، هسته مقاومت فرهنگی	رونمایی از اپلیکیشن مسجدیاب (ستادی)
روز دهم	چهارشنبه	۲۹ شعبان	۲۶ اردیبهشت	مسجد، پایگاه نشر معارف قرآن و اهل بیت علیهم السلام	برگزاری کرسی تلاوت در مساجد محوری استان قرائت دعای افتتاح در همه مساجد

* شیوه نامه در بخش ضمائم آورده شده است.

- ۱- هماهنگی با صدا و سیما و سایر رسانه‌ها و نیز تدابیر لازم برای پوشش تبلیغات محیطی در حد توان به عمل خواهد آمد.
- ۲- ترویج شعار راهبردی: "مسجد، پایگاه همه کارهای نیک" به اشکال مختلف، علی‌الخصوص با تکرار از زبان گروه‌های مرجع مدنظر قرار خواهد گرفت.
- ۳- ستاد خبری دهه تکریم و غبارروبی مساجد، از ابتدای اردیبهشت ماه ۹۷، آمادگی دارد در صورت کسب اطلاع از برنامه‌های الگوساز مساجد به این مناسبت، از طریق شماره تلفن 4-66348943 (معاونت فرهنگی اجتماعی)، نسبت به پوشش خبری و تهیه گزارش اقدام نماید. همچنین این آمادگی وجود دارد که از طریق پایگاه تخصصی مسجد به نشانی: ir.Masjed.www، گزارش‌های متنی و تصویری مساجد به صورت اینترنتی دریافت گردد.
- ۴- خبرنگاران ستاد خبری دهه‌ی تکریم، ضمن برقراری تماس تلفنی با ائمه‌ی محترم جماعات، در ارتباط با مضامین و عناوین دهه‌ی تکریم، ویژگی‌های مساجد طراز اسلامی و تجربیات قابل انتشار بزرگواران، به مصاحبه خواهند پرداخت. همکاری اعزه، موجبات دلگرمی فعالان ستاد را فراهم خواهد ساخت.
- ۵- "پایگاه تخصصی مسجد"، به‌عنوان مرجع محتوایی در موضوع "مسجد"، از ابتدای اردیبهشت ماه، علاوه بر تقدیم مقالات مرتبط، به تأمین محتوای پیشنهادی برای سخنرانی ائمه‌ی محترم جماعات (فیش سخنرانی) همت خواهد گماشت.
- ۶- در همین سایت، پوستر طراحی شده به این منظور، که به صورت یتیر در

ابعاد ۹۰ سانتیمتر در دو متر، قابل چاپ است، در قالب فایل لایه باز و قابل
دانلود (جهت تکثیر و استفاده‌های داخلی و پیرامونی مسجد) ارائه شده
است.

۱. فعال‌سازی یا تشکیل شورای فرهنگی مسجد به این مناسبت، با مدیریت و نظارت امام جماعت محترم و میدان‌گشایی برای کارگروهی فعالان و ارکان مؤثر مسجد
۲. سخنرانی هرشب ائمه‌ی محترم جماعات، یا دعوت از سخنرانان مسلط به تناسب عناوین دهه‌ی تکریم، که محتوای پیشنهادی آن از طریق درگاه الکترونیکی مرکز در دسترس قرار خواهد گرفت.
۳. قرار دادن پایه و بنر دهه‌ی تکریم و غبارروبی مساجد در شبستان برادران و خواهران، حتی‌المقدور در مقابل در ورودی یا در کنار محراب مسجد و نصب بنر بیرون از ساختمان، در معرض دید اهالی محل و همسایگان مسجد
۴. نصب آیات و احادیث مرتبط با فضایل حضور در مسجد و خدمت به مسجد در معرض دید نمازگزاران و اهالی محل
۵. آذین‌بندی و چراغانی سردر مساجد و فضا سازی داخلی، به مناسبت فرارسیدن ماه مبارک رمضان
۶. برگزاری مسابقات مختلف فرهنگی با موضوع اهمیت و جایگاه حضور جوانان در مسجد طراز اسلامی
۷. قرائت و توجه به مفاهیم فرمایشات رهبر فرزانه انقلاب (دامت برکاته) در دیدار ائمه جماعات مساجد استان تهران در روز جهانی مسجد سال ۱۳۹۵ و همچنین پیام معظم له به اجلاس اقامه نماز بیرجند، در جمع نمازگزاران، به عنوان منشور مطالبات معظم له در خصوص مسجد (به قسمت ضنائم مراجعه گردد)

۸. اعلام فراخوان در مسجد و محیط پیرامونی برای جلب مشارکت مردمی در امر غبارروبی و زیباسازی بیت الله و ایجاد امکان نقش آفرینی برای تعداد بیشتری از علاقمندان و اقشار مختلف مردم.
۹. مطالبه و استفاده از توان و ظرفیت شهرداری ها برای شستشوی فرش ها، نظافت عمومی و تعمیرات مورد نیاز مسجد، به خصوص ارتقای وضعیت و کیفیت سرویس های بهداشتی
۱۰. بررسی دقیق وضعیت ایمنی مسجد با دعوت از کارشناسان مطلع آتش نشانی
۱۱. استفاده از ظرفیت ادارات بهداشت مناطق برای بازدید از مسجد و اهتمام در امر رفع اشکالات و ایرادات احتمالی کارشناسان اعزامی
۱۲. استفاده از ظرفیت و توان آموزش و پرورش مناطق و شهرستان ها، شورای شهر و روستا، سایر ادارات و نهادهای مربوطه برای حمایت از برنامه های فرهنگی مشترک با مسجد در این ایام
۱۳. برگزاری مسابقه کتاب خوانی و معرفی منبع با موضوعات مرتبط
۱۴. برگزاری نشست های جذاب تبلیغی با حضور طلاب خارجی مقیم ایران و تازه مسلمانان و مستبصرین
۱۵. برپایی نمایشگاه، اعم از نمایشگاه کتاب و محصولات فرهنگی امین، متناسب با گروه های سنی مخاطب، جهت استفاده خانواده ها
۱۶. در مساجدی که بانوان در طبقه فوقانی به اقامه ی نماز می پردازند، امکان نصب آسانسوری ساده و در عین حال ایمن برای استفاده ی زنان باردار و سالخورده، با جلب مشارکت خیرین، قابل بررسی است.
۱۷. فراهم آوردن امکان رویت سخنران، با حفظ حدود شرعی برای بانوان و یا استفاده از دوربین مدار بسته، تکریم ایشان را در پی داشته و شرایط بهره برداری بیشتر از مباحث مطروحه و منبر را ایجاد خواهد

نمود.

۱۸. بازدید امام جماعت محترم و اعضای شورای فرهنگی مسجد از مساجد مجاور و مساجد موفق با هدف آشنایی با برنامه‌ها و تجربیات موفق ایشان در حوزه فعالیت‌های فرهنگی اجتماعی
۱۹. هماهنگی با یک مشاور حقوقی امین برای حضور در مسجد و ارائه خدمات مشاوره‌ای رایگان به نمازگزاران و تبیین دانستنی‌های حقوقی که در زندگی روزمره مورد نیاز مردم است.
۲۰. هماهنگی با پزشکان متخصص، بهداشت تغذیه، طب سنتی (مورد تایید مراجع ذیصلاح) و متخصصین ورزشی، برای حضور در مسجد و ارائه توصیه‌های عمومی پزشکی و سلامتی به نمازگزاران با اولویت موضوعات پیشگیرانه مثل دیابت، چاقی، سرطان، بیماری‌های قلبی، بیماری‌های تنفسی، آلرژی و تغذیه‌ی سالم.
۲۱. دعوت از کارشناسان زلزله برای آموزش نمازگزاران و آماده کردن ایشان برای وقوع حوادث احتمالی
۲۲. دعوت از کارشناسان آتش‌نشانی برای آموزش نکات ایمنی به نمازگزاران
۲۳. دعوت از کارشناسان انتظامی برای ارائه توصیه‌های امنیتی و اقدامات پیشگیرانه خانواده‌ها در زمینه‌ی آسیب‌های اجتماعی و موارد مرتبط
۲۴. اجرای طرح نمادین "برکت مسجد"، با هدف جلب نظر اهالی محل به این موضوع کلیدی که هرچه داریم از مسجد داریم و برکت در زندگی را به واسطه‌ی زندگی مسجدی باید طلب کرد. در این طرح با مشارکت خیرین، هزینه‌ی یک دور پخت نانوائی محله از طرف مسجد پرداخت می‌گردد و به مردم اعلام می‌شود که مردم میهمان مسجد هستند.

۲۵. با توجه به اینکه شکایت‌های همسایگان مسجد در خصوص چگونگی پخش اذان از بلندگوی مسجد شیوع دارد و دلایل آن متنوع است پیشنهاد می‌شود در این فرصت زمانی، متناسب با وضعیت و نیاز مسجد به موارد زیر توجه شود:

الف) پخش صدای ملکوتی اذان از مساجد در هر سه وعده، با صدای خوش، حتی المقدور به وسیله مؤذن مسلط و توانمند، یکی از حقوق و مطالبات مؤمنین از فعالان مساجد است و محروم ماندن همسایگان از پخش اذان، اتفاق دور از انتظاری است که متأسفانه (البته به ندرت) در برخی مساجد مشاهده می‌شود.

ب) پخش اذان با درجه‌ی صدای متناسب (نه بلند که موجب آزار همسایگان شود و نه ضعیف که شنیده نشود)، بدون مناجات و مقدمه و مؤخره با دستگاه پخش‌کننده‌ای که پارازیت (نویز) ایجاد نمی‌کند، سلیقه و دقت امام جماعت و سایر فعالان مسجد را نشان می‌دهد.

ج) آنچه که در مورد اذان صبح توصیه شده است، شدت صدای پایین‌تر نسبت به دو وعده‌ی دیگر اذان می‌باشد و انتخاب لحن ملایم‌تر (که از قاریان مختلف متناسب با اذان صبح در دسترس است) به علت این‌که صرف نظر کردن از پخش این وعده‌ی اذان، با ملاحظات فوق‌الذکر صحیح نیست، ضمن اینکه رعایت همسایگان که در حال استراحت هستند باید مورد توجه قرار گیرد.

د) گاهی مشاهده می‌گردد که برخی مساجد، علاوه بر پخش اذان، صوت مکبر و قرائت نماز را هم از بلندگوی بیرونی پخش می‌کنند که این امر مورد تأیید نیست.

برنامه‌های اختصاصی
پیشنهادی،
به تفکیک هر روز
از دهه تکریم

ویژه برنامه: برگزاری پویش «#کالای ایرانی-میخریم» در راستای حمایت از کالای ایرانی در مساجد

- ۱ | تبیین ضرورت حمایت از کالای ایرانی و دلایل تأکید بر آن در شرایط حاضر
- ۲ | تشریح نقش مسجد در دستیابی به اهداف مدنظر رهبر فرزانه‌ی انقلاب^{مدظله} در خصوص حمایت از کالای ایرانی
- ۳ | تهیه طرحی در مسجد برای کمک به مسئله اشتغال جوانان (ستاد کارآفرینی، ستاد کاریابی و ...)
- ۴ | برنامه ریزی جهت پرهیز از اسراف، تجمل گرایی و استقبال نکردن از کالاهای خارجی در مسجد و تشویق نمازگزاران به آن
- ۵ | تقدیر از ادارات و کسبه‌ی استفاده کننده از محصولات خوب داخلی در مسجد و پارچه زدن در محل و... که مثلاً از فلان مغازه به علت فروش محصولات ایرانی تشکر می‌شود.
- ۶ | برگزاری مسابقه‌ی ابتکارات در صرفه جویی برای خانواده‌ها، کسبه و دانش آموزان
- ۷ | برگزاری اردوی بازدید از یک کارگاه و یا کارخانه تولیدی در نزدیکی مسجد

- ۱ | اعلام برنامه‌های پایگاه‌های تابستانی و سایر برنامه‌های اوقات فراغتی مسجد در جمع نمازگزاران و خانواده‌ها.
- ۲ | دعوت از یک استاد علوم تربیتی و مشاوره (با رویکرد دینی) برای برگزاری کارگاه آموزشی با موضوع تربیت کودکان و نوجوانان
- ۳ | دعوت از مشاوران تحصیلی مجرب برای ارائه‌ی مشاوره تحصیلی به دانش‌آموزان و دانشجویان ایشان در فضای مسجد
- ۴ | همکاری با مدارس و فراخوان در سطح محل برای شناسایی دانش‌آموزان ممتاز و تقدیر از چند نفر ایشان در مسجد به قید قرعه و نصب اسامی سایرین در تابلوی اعلانات مسجد می‌تواند مورد توجه قرار گیرد. در چنین مواردی اهدای تقدیرنامه با امضای امام جماعت و مهر مسجد به ضمیمه‌ی یک شاخه گل، به نسبت صرف حداقل هزینه ریالی، تأثیر زیادی خواهد داشت. (می‌توان فراخوان را در این روز انجام داد و مراسم تقدیر بعد از اعلام نتایج امتحانات و به سلیقه‌ی شورای فرهنگی از نظر چگونگی اجرا)
- ۵ | تجلیل از کودکان و نوجوانان مؤذن و مکبر مسجد و همچنین تقدیر از جوانان فعال مسجدی که در حوزه‌های مختلف کمک مؤثر و مشارکت قابل توجه دارند.
- ۶ | راه‌اندازی قفسه‌ی کتاب‌های ویژه‌ی گروه سنی کودک و نوجوان با مشارکت خانواده‌ها در گوشه‌ای از شبستان مسجد

- ۱۷ | راه‌اندازی اتاق بازی کودکان در مسجد، می‌تواند با سرپرستی یکی از مادران آموزش‌دیده یا یک مربی کودک به هنگام اقامه نماز جماعت مسجد، موجبات سرگرمی کودکان و آسایش خانواده‌ها را فراهم نماید.
- ۱۸ | فراخوان و اعلام محلی برای شناسایی جوانان نخبه‌ی محل در رشته‌ها و زمینه‌های مختلف و تقدیر از ایشان در قالب جشنواره‌ی مسجدی
- ۱۹ | راه‌اندازی مسابقات ورزشی ویژه‌ی جوانان، در قالب لیگ محله‌ای میان مساجد مجاور

ویژه برنامه: برگزاری جشنواره تقدیر از خانواده های موفق مسجدی

۱| مراجعه‌ی شورای فرهنگی مسجد با همراهی بزرگترها و امام جماعت محترم مسجد به منزل حداقل یک زوج جوان و غیر مسجدی (در فرآیند جذب)، تقدیم یک شاخه گل و شیرینی، حتی المقدور همراه با یک بسته‌ی آموزشی، اعم از کتاب یا لوح فشرده با موضوعات تحکیم بنیان خانواده یا تربیت فرزند و دعای خیر برای عاقبت به خیری و خوشبختی ایشان، می‌تواند در سطح محله جریان‌سازی نماید.

۲| دعوت از یک مشاور خانواده که توانمند بوده و رویکرد دینی داشته باشد، برای سخنرانی یا ارائه‌ی مشاوره‌ی رایگان به خانواده‌ها می‌تواند مفید باشد.

۳| جشن موالید محله که در آن، به صورت جمعی برای نوزادان کمتر از شش ماه (حتی المقدور با حضور خانواده‌ی نوزادان در مراسم)، با قرائت فهرست نام ایشان، برای سلامتی و عاقبت به خیری سربازان آینده‌ی امام زمان عج دعاخوانده می‌شود.

۴| فراخواندن اهل مسجد، به ویژه کودکان، نوجوانان و جوانان، به دست‌بوسی مادر بزرگ‌ها و پدر بزرگ‌ها

۵| اهتمام فعالان مسجد بر امر بررسی وضعیت جایگاه استقرار بانوان

در شبستان مسجد، رفع مشکلات احتمالی و فراهم کردن تسهیلات لازم برای نظم ظاهری، زیبایی و نظافت بخش بانوان و ایجاد شرایط حضور کریمانه بانوان در مسجد

۶| برگزاری اردوهای خانوادگی با تأمین هزینه از سوی ثبت نام کنندگان، به مقصد اماکن مذهبی یا تفریحی، با حفظ حریم و شئونات

ویژه برنامه: اجرای ویژه برنامه دهه تکریم در مساجد استان

- ۱| برگزاری ویژه برنامه به مناسبت دهه تکریم و غبارروبی مساجد در قالب مراسم جشن و سرور
- ۲| برپایی ایستگاه صلواتی و توزیع شربت و شیرینی
- ۳| طراحی و اجرای مسابقه‌ای با موضوع مسجد برای کودکان و نوجوانان
- ۴| سرکشی و حضور امام جماعت و اعضای هیأت امناء در محل پایگاه بسیج و کانون فرهنگی هنری و آشنایی با دیدگاه این عزیزان، می‌تواند موجبات تألیف قلوب مومنین و جوانان با کارگزاران مسجد را فراهم آورد.
- ۵| تأمین کمک هزینه سفر زیارتی مشهد مقدس ویژه زوج‌های جوان
- ۶| تجلیل از پیشکسوتان مسجد که در مقطعی از زمان، در ارتباط با مسجد زحماتی بر عهده داشته‌اند، می‌تواند مناسب باشد.
- ۷| سرکشی و حضور امام جماعت و اعضای هیأت امناء در محل پایگاه بسیج و کانون فرهنگی هنری و آشنایی با دیدگاه این عزیزان، می‌تواند موجبات تألیف قلوب مؤمنین و جوانان با کارگزاران مسجد را فراهم آورد.
- ۸| تجلیل از زحمات اعضای هیأت امناء و خادم مسجد در جمع نمازگزاران

- ۱| برنامه ریزی برای حضور کارگزاران مسجد به همراه جمعی از نمازگزاران در نماز عبادی سیاسی جمعه به صورت دسته جمعی
- ۲| برنامه ریزی برای اعزام هفتگی نمازگزاران مسجد به محل نماز جمعه
- ۳| تبیین ویژگی های دعای فرج و دعای سلامتی امام زمان (عج) و تلاش برای مرتفع شدن اشتباه رایج در خصوص مفهوم صحیح انتظار و روشن نمودن وظایف منتظران
- ۴| دعوت از اساتید ممتاز در حوزه امامت و ولایت برای تبیین و پاسخگویی به شبهات رایج
- ۵| اجرای طرح جزء خوانی و ختم قرآن به نیابت از امام زمان (عج)
- ۶| اعلام برنامه ی هفتگی دعای ندبه و قرائت زیارت آل یاسین در مسجد
- ۷| قرائت زیارت آل یاسین و توسل به امام زمان (عج) در مسجد
- ۸| استفاده از ظرفیت مسابقات کتابخوانی برای انس بیشتر نوجوانان و جوانان با موضوع انتظار و مهدویت
- ۹| کوهنوردی دسته جمعی و یا پیاده روی خانوادگی اهالی مسجد بعد از اقامه ی نماز جماعت صبح و دعای ندبه

۱| عیادت اعضای شورای فرهنگی مسجد از حداقل یک همسایه بیمار مسجد و هدیه یک شاخه گل و شیرینی با هدف احیای سنت‌های دینی و یادآوری نقش مساجد به عنوان محور فرهنگی محلات

۲| تلاش نمادین و فرهنگ‌ساز بزرگترهای مسجد برای رفع اختلاف چند تن از مومنین در محله

۳| مراجعه‌ی شورای فرهنگی مسجد با همراهی بزرگترها و امام جماعت محترم مسجد به منزل حداقل یک زوج جوان و غیر مسجدی (در فرآیند جذب)، تقدیم یک شاخه گل و شیرینی، حتی‌المقدور همراه با یک بسته‌ی آموزشی، اعم از کتاب یا لوح فشرده با موضوعات تحکیم بنیان خانواده یا تربیت فرزند و دعای خیر برای عاقبت به‌خیری و خوشبختی ایشان، می‌تواند در سطح محله جریان‌سازی نماید.

۴| دعوت از یک مشاور خانواده که توانمند بوده و رویکرد دینی داشته باشد، برای سخنرانی یا ارائه‌ی مشاوره‌ی رایگان به خانواده‌ها می‌تواند مفید باشد.

۵| هماهنگی با پزشکان متخصص تغذیه و طب سنتی برای حضور در مسجد و ارائه توصیه‌های عمومی پزشکی به نمازگزاران با اولویت موضوعات پیشگیرانه مثل دیابت، چاقی، سرطان، تغذیه‌ی سالم و...

۱۶ جشن موالید محله که در آن، به صورت جمعی برای نوزادان کمتر از شش ماه (حتی المقدور با حضور خانواده‌ی نوزادان در مراسم)، با قرائت فهرست نام ایشان، برای سلامتی و عاقبت به خیری سربازان آینده‌ی امام زمان عج دعاخوانده می‌شود.

ویژه برنامه: برگزاری همایش بانوان مسجدی در مساجد فعال

و غبارروبی مسجد

۱ | دعوت از یک استاد علوم تربیتی و مشاوره (با رویکرد دینی) برای برگزاری کارگاه آموزشی با موضوع مسائل مرتبط با بانوان و انجام تبلیغات در سطح محله جهت دعوت از بانوان برای حضور در این برنامه

۲ | دعوت از مشاوران تحصیلی صاحب نظر برای ارائه مشاوره تحصیلی به دختران دانش آموز و دانشجو در فضای مسجد

۳ | راه اندازی قفسه‌ی کتاب‌های ویژه‌ی بانوان در گوشه‌ای از شبستان خواهران

۴ | اهتمام فعالان مسجد بر امر بررسی وضعیت جایگاه استقرار بانوان در شبستان مسجد، رفع مشکلات احتمالی و فراهم کردن تسهیلات لازم برای نظم ظاهری، زیبایی و نظافت بخش بانوان و ایجاد شرایط حضور کریمانه بانوان در مسجد

۵ | برگزاری جلسه‌ای با حضور امام محترم جماعت، هیأت‌أمناء و جمعی از بانوان نمازگزار مسجد برای بررسی مشکلات ایشان

۶ | تجلیل و تقدیر از مادران و همسران شهدای مسجد و محله

۷ | برگزاری ویژه برنامه‌ای با محوریت بسیج خواهران مسجد

۱ | معرفی شهدای شاخص محل که تربیت شده‌ی مسجد محسوب شده و نمادی از اثربخشی تربیت حماسی در محیط مسجد تلقی می‌گردند، همراه با تجلیل از خانواده‌ی مکرم و بیان خاطرات ایشان در جمع نمازگزاران.

۲ | سرکشی به خانواده‌ی معظم شهدا، جانبازان و ایثارگران همسایه مسجد، با همراهی جوانان معزز و امام جماعت محترم.

۳ | دعوت از مبارزان انقلابی، رزمندگان و ایثارگران توانمند در بیان خاطرات و برگزاری برنامه‌ی شبی با خاطرات

۴ | در صورت برخورداری مسجد از گروه سرود یا گروه نمایش نوجوانان و جوانان، اجرای سرودهای انقلابی و حماسی (نه موسیقی که ممکن است محل اشکال باشد) یا اجرای نمایش با مضامین دفاع مقدسی، شب به یادماندنی‌ای را برای بچه‌های مسجد و خانواده‌ی ایشان رقم خواهد زد.

۵ | برگزاری مسابقه‌ی دل‌نوشته‌های کودکان، نوجوانان و جوانان برای شهدا، شامل متون ادبی یا شعر

۶ | برگزاری مسابقه‌ی نقاشی با موضوع مبارزات انقلاب و دفاع مقدس برای کودکان و نوجوانان

۷ | تبیین نقش مساجد در پیروزی انقلاب اسلامی و دفاع مقدس

- ۸ | هدای هدیه به کودکان، نوجوانان و جوانانی که پدر جانباز دارند.
- ۹ | برگزاری یادواره‌ی شهدای محل در صورت امکان با محوریت پایگاه بسیج مسجد
- ۱۰ | تبیین ابعاد حماسه ۱۵ خرداد سال ۱۳۴۲ و نقش آن حادثه در شکل‌گیری نهضت امام خمینی (ره)

۱ | اعلام برنامه‌های پایگاه‌های تابستانی و سایر برنامه‌های اوقات فراغتی مسجد در جمع نمازگزاران و خانواده‌ها.

۲ | برگزاری برنامه‌ی فرهنگی مشترک با پایگاه بسیج و کانون فرهنگی هنری مسجد به منظور جذب نوجوانان و جوانان محل و رشد و ارتقاء فکری و عقیدتی ایشان.

۳ | برگزاری برنامه‌ی شبی با مسجد و یا برگزاری اردوی یک روزه مختص نوجوانان و جوانان

۴ | همکاری با مدارس اطراف و فراخوان در سطح محل برای شناسایی دانش‌آموزان ممتاز و تقدیر از چند نفر ایشان در مسجد به قید قرعه و نصب اسامی سایرین در تابلوی اعلانات مسجد می‌تواند مورد توجه قرار گیرد. در چنین مواردی اهدای تقدیرنامه با امضای امام جماعت و مهر مسجد به ضمیمه‌ی یک شاخه گل، به نسبت صرف حداقل هزینه ریالی، تأثیر زیادی خواهد داشت. (می‌توان فراخوان را در این روز انجام داد و مراسم تقدیر بعد از اعلام نتایج امتحانات و به سلیقه‌ی شورای فرهنگی از نظر چگونگی اجرا)

۵ | تجلیل از کودکان و نوجوانان مؤذن و مکبر مسجد و همچنین تقدیر از جوانان فعال مسجدی که در حوزه‌های مختلف کمک مؤثر و مشارکت قابل توجه دارند.

۶| راه‌اندازی قفسه‌ی کتاب‌های ویژه‌ی گروه سنی کودک و نوجوان با مشارکت خانواده‌ها در گوشه‌ای از شبستان

۷| سرکشی و حضور امام‌جماعت و اعضای هیأت‌امنا در محل پایگاه بسیج و کانون فرهنگی هنری و آشنایی با دیدگاه این عزیزان، می‌تواند موجبات تألیف قلوب مؤمنین و جوانان با کارگزاران مسجد را فراهم آورد.

۸| فراخوان و اعلام محلی برای شناسایی جوانان نخبه‌ی محل در رشته‌ها و زمینه‌های مختلف و تقدیر از ایشان در قالب جشنواره‌ی جوان برتر مسجدی

۹| راه‌اندازی مسابقات ورزشی ویژه‌ی جوانان، در قالب لیگ محله‌ای میان مساجد مجاور (به زمان امتحانات مدارس توجه گردد)

۱ | تشکیل شورای فرهنگی مسجد با حضور نخبگان قرآنی، با هدف طراحی برنامه‌های قرآنی مستمر، به‌ویژه تفسیر و تلاوت، با عنایت به تأکید اهل بیت (علیهم‌السلام) بر کارکرد ویژه‌ی قرآنی مساجد.

۲ | برگزاری کرسی تلاوت در سطح مطلوب، با دعوت از قاریان برجسته

۳ | تعیین و اعلام روزهای ثابت برنامه تفسیر قرآن، شرح نهج‌البلاغه و شرح صحیفه سجادیه در مساجدی که به صورت منظم از این سه‌گانه‌ی نورانی بهره‌مند نبوده‌اند.

۴ | نصب صندوق جمع‌آوری سؤالات شرعی نمازگزاران، جهت بیان احکام و پاسخ به شبهات از سوی امام جماعت

۵ | تشویق کودکان، نوجوانان و جوانان حافظ (دختر و پسر) و قاری قرآن، با فراخوان قبلی و با مشارکت خانواده‌ها

۶ | اعلام برنامه‌ی زمان‌بندی جلسات آموزشی مسجد برای حفظ و صحیح خوانی قرآن کریم، به تفکیک گروه‌های سنی و جنسی در طول تعطیلات تابستان

ضمائم

| ضرورت حضور فعال خانواده‌ها در مساجد

| آثار و برکات «ارتباط با مسجد» و نقش آن در
تحکیم و تعالی بنیان خانواده

| اقدامات پیشنهادی و قابل انجام در سطح
مساجد در در موضوع خانواده

| شیوه‌نامه‌ی طرح مسجد برقرار

| اقدامات پیشنهادی و قابل انجام در سطح
مساجد در خصوص «حمایت از کالای ایرانی»

| شیوه‌نامه اجرایی پویش

«#کالای ایرانی می‌خریم»

| شیوه‌نامه اجرایی جشنواره‌ی «خانواده برگزیده
مسجدی»

| شیوه‌نامه اجرایی ویژه برنامه دهه تکریم در
مسجد

| شیوه‌نامه اجرایی همایش بانوان مسجدی

| ایده‌های مرتبط با دهه تکریم و غبارروبی مساجد

| شاخص‌های امام جماعت مسجد طراز اسلام
چیست؟

مسجد
دین‌پرور و غباررو
و عبادت‌گزار

مسجد مهمترین و عالی ترین کانون الهی در جهت رشد و بالندگی و شکوفایی معنوی، علمی، فرهنگی، اجتماعی، خانوادگی، هنری، و اقتصادی مسلمانان در اعصار مختلف بوده و هست خواهد بود. این مکان‌های مقدس گذشته از نقش مهمی که در عبودیت و بندگی خداوند داشته است، اسباب عزتمندی و توانمندی مسلمین در زمینه‌های مختلف علمی، آموزش، تربیتی و خانوادگی و... را ایفا نموده است. شایان ذکر است اگر جامعه اسلامی خواستار نظام خانوادگی مطلوب و سرشار از معنویت و اخلاق بوده و به دنبال تحکیم بنیان خانواده و شکوفایی و پویایی آن است، می‌بایستی به این کانون‌های مقدس و بوستان‌های الهی و بهشتی که در طول تاریخ کانون‌های بیداری و معرفت و بصیرت اسلامی نیز بوده، بیشتر توجه نمایند و ارتباط با مساجد که دارای فواید ارزنده‌ای می‌باشد و از اسباب عمده‌ی وحدت در نظام خانوادگی و اجتماعی بوده را حفظ نمایند تا قله‌های رفیع سعادت‌مندی و پیشرفت توأم با افتخار را در جهان ببینند و از هر جهت‌الگویی برای جهانیان باشند.

خانواده و در این بین، خاصه مادران به عنوان اولین و با دوام ترین عوامل رشد شخصیت فرزندان بوده و مسجد نیز به عنوان مهم ترین پایگاه عبادی و اجتماعی اسلام با کارکردهای مخصوص به خود، می‌تواند در صورت تعامل و ایفای نقش سازنده‌اش، بهترین و سالم ترین اثرگذاری را بر روی کودکان، نوجوانان و جوانان داشته باشد. از دیدگاه آموزه‌های اسلامی فرزند به عنوان امانت در دست خانواده‌ها بوده و از این رو آنها وظیفه دارند تا فرزندانشان را دینی، اخلاقی و مودب تربیت نمایند. در این رابطه

نقش مادران از دیدگاه بزرگان دینی و روانشناسی دارای اهمیت بیشتری می باشد و از طرفی چون وظیفه تربیت بسیار سخت و سنگین می باشد، والدین می توانند با یاری خواستن از مساجد که به عنوان پایگاه های تربیتی و اخلاقی شناخته می شوند در ایفای وظیفه خود بهتر عمل نمایند. البته مساجد نیز باید در سطح مسجد طراز اسلامی با کارکردهای مختلف تربیتی، آموزشی، تبلیغی، عبادی و... باشد تا در سطح کامل تری بتواند با خانواده ها در ایفای این مهم تعامل برقرار نماید.

۱- مسجد کانون آرامش بخش و بازتاب آن در خانواده ی اهل مسجد:

با حضور والدین و فرزندانشان در مسجد و اقامه ی نماز یا شرکت در جلسات و مناسبت های دینی، سخنرانی، عزاداری و اعیاد اسلامی که معمولاً در مساجد برپا می گردد، روحیه نشاط و آرامش و شادابی در خانواده اهل مسجد مهیا می گردد. زیرا مسجد خانه ی خداست و قرارگاهی است که با نام و یاد خدا آرامش بر قلوب و اهل خانواده حاکم می گردد.

۲- مسجد الهام بخش نظم و انضباط در زندگی خانوادگی:

نمازی که به انسان توصیه شده که در اوقاتی معین بویژه همراه با جماعت و حضور در مسجد اقامه گردد، انسان را وقت شناس و منظم می نماید. پرواضح است حضور خانواده اهل مسجد در خانه ی خدا ضمن ثواب و پاداش فراوان که از ناحیه ی حق تعالی به آنان عنایت می گردد. زمینه نظم و وقت شناسی در زندگی را نیز به آنان می آموزد.

۳- مهیا ساختن خانواده اهل مسجد در جهت اعتلای شناخت و معرفت نسبت به دین و دستورات دینی:

برای رسیدن به تکامل، نخستین گام کسب «معرفت و بصیرت» یعنی نورانیت دل و دیده است. شناخته و معرفتی که از یک سو به فهم و مقام والای پروردگار و از دوم سو شناخت دین برگزیده ی آن یعنی اسلام و از سوم سو شناخت نسبت به دستورات ارزنده ی آن بینجامد سرمنشاء این معرفت رسیدن به کمال یعنی قرب الی الله است که بخش عمده ای از آن را می توان در مسجد و اقامه ی نماز جماعت یافت.

۴- مسجد کانون ایمان و عبودیت علم و دانش و معارف قرآنی و بازتاب آن در زندگی خانوادگی:

خانواده اهل مسجد با حضور در خانه ی خدا در تلاشند که زمینه ی ایمان کامل و دانش اندوزی را در خود مهیا گردانند. بنظر می رسد یکی از اهداف نبی مکرم اسلام (ص) درباره مسجد این بود که به مردم تفهیم نمایند که علم و ایمان با یکدیگر توأم است یعنی هر کجا مسجد بنا شد، آنجا کانون تعلیم و تربیت و علم و دانش نیز می باشد.

۵- مسجد عامل بازدارنده خانواده از انحرافات

خانواده اهل مسجد با حضور در خانه ی خدا و اقامه نماز نیرو و جان تازه ای می گیرند و خود را پیوسته در محضر خداوند می بینند و از اینکه در محضر الهی معصیت نمایند، شرمسار می گردند. در واقع انس با مسجد عامل بازدارنده از انحرافات است. رسول خدا (ص) در این راستا فرمود: «کسی که با مسجد انس گیرد خدای تعالی نیز با او انس گیرد» (عزیزی فضایل و آثار مسجد ص ۵۰ به نقل از کنز العمال ج ۷ ص ۶۴۹)

۶- مسجد و پیامدهای آن در استقامت و صبر در کانون خانواده:

خانواده ی اهل مسجد که انس حضور در مسجد، تمامی وجودشان را مملو از عشق به خدا نموده از صبر و نماز در زندگی کمک می گیرند و در مقابل تند بادهای مختلف و شبیخون های فرهنگی خود را نباخته و همواره و با ثبات قدم در صراط مستقیم به حرکت خود ادامه می دهند و از دشمنان خدا و حضرات معصومین (علیهم السلام) و مغرضان هراسی به خود راه نمی دهند.

۷- مسجد و امنیت خانوادگی و اجتماعی

یکی از آثار و برکات عمده ی نماز «دوری از زشتی ها و منکرات» است که خداوند در سوره ی عنکبوت آیه ی ۴۵ به آن اشاره نموده است. بدیهی است خانواده ای که پیوسته در مسجد رفت و آمد دارد و از برکات آن بهره مند شدند، خداوند

را حاضر و ناظر اعمال خود می دانند و پیوسته اهل مراقبه از خویشان بوده و به محاسبه ی نفس خود می پردازند. از این رو جامعه از خانواده اهل مسجد و بطور کلی از مسجدیها نوعی امنیت خاطر احساس می کند و اعتماد به آنان نسبت به بقیه افراد جامعه بیشتر است.

۸- مسجد و گسترش عواطف انسانی در کانون خانواده:

حضور خانواده اهل مسجد، در بیت الله، زمینه را برای آراسته شدن به صفات زیبایی الهی فراهم می کند. زیرا خداوند زیباست و زیبایی را دوست دارد. (ان الله جمیل و یحب الجمال) (نهج الفصاحه، حدیث شما ۱۸۸ ص ۱۷۲) در واقع با حضور در مسجد عواطف سرشار انسانی و صفات پسندیده الهی در وجود انسان رشد نموده و کانون خانواده محل آرامش و صداقت، صمیمیت، مهرورزی، عفو و گذشت، تعاون و همکاری می گردد و زمینه را برای شکوفایی استعدادها و نبوغ و خلاقیت و نوآوری فراهم می نماید.

۹- مسجد کانون حیا، غیرت، حجاب، و بازتاب آن در خانواده ی اهل مسجد:

با حضورمان در مسجد و احترام خاصی که برای این جایگاه مقدس قائلیم پیوسته در مراقبه هستیم که نکند از ما خطایی سرزند، سخن بیهوده ای یا حرکت ناشایستی از ما بروز کند این مراقبت به نوعی زمینه را برای حیای از خداوند در ما فراهم می کند. وسعت این حیا در زمینه های دیگر زندگی بویژه «حیا در خانواده» را نیز به ارمغان می آورد.

۱۰- مسجد و تکامل خانواده:

نماز این توانمندی را دارد که بخاطر پشتوانه عظیم معارف اسلامی از انسان های عادی نمونه های فضیلت، تقوا و شیفتگان کرامت انسانی و ره یافتگان به شاخه طوبی تربیت نماید. (سعید تهرانی، فروغ نیایش، ص ۱۰۸)

۱۱- خانواده ي اهل مسجد و برخورداري از انواع فضاييل و کمالات:

با حضور در خانه ي خدا و انس با مسجد و نماز انواع فضاييل و کمالات براي خانواده ي اهل مسجد مهيا مي گردد که نتايج ارزنده ي آن علاوه بر کانون خانواده در جامعه نيز بروز مي يابد

۱. سخنرانی با موضوع سبک زندگی اسلامی و بیان ویژگی های آن
۲. برگزاری کارگاه های آموزشی با موضوع مدیریت خانواده، اصلاح روابط بین اعضای خانواده و سبک زندگی اسلامی
۳. حضور در مراسمات شادی و غم خانواده های محله مسجد جهت برقراری ارتباط با آنان و جذب به مسجد
۴. برنامه ریزی کوهپیمایی و پیاده روی خانوادگی اهل مسجد جهت ایجاد انس و الفت
۵. طراحی و اجرای اردوها و زیارت های گروهی کم هزینه خانوادگی به ویژه برای اقشار کم درآمد
۶. برگزاری جلسات هم اندیشی در مسجد و دعوت از خانواده ها جهت بیان تجارب خود در زمینه سبک زندگی، مدیریت مصرف و ..
۷. معرفی هفتگی کتاب با موضوعات مرتبط جهت تحکیم خانواده
۸. برگزاری جلسات مشاوره ی خانواده و حل اختلافات خانوادگی به طور مستمر
۹. تأسیس کانون مداخله در بحران طلاق در مسجد جهت ارائه مشاوره های لازم و جلوگیری از بروز طلاق
۱۰. ارسال دعوت نامه مکتوب به خانواده ها برای حضور در نماز جماعت یا مراسمات مذهبی و عزاداری ها
۱۱. برگزاری همایش خانه و مسجد و تقدیر از خانواده های شرکت کننده در نماز جماعت

۱۲. مصاحبه با خانواده‌های موفق مسجدی و چاپ و توزیع در قالب مجلات
...و
۱۳. حضور امام جماعت و افراد برجسته و موجه مسجد به صورت دوره‌ای در
منازل همسایگان مسجد و احوالپرسی و رسیدگی به مشکلات آنان
۱۴. آشنا کردن خانواده‌ها با عواقب طلاق و آسیب‌های ناشی از آن برای فرزندان
و زوجین
۱۵. تشکیل کارگروهی جهت رسیدگی به مشکلات خانواده‌ها
۱۶. استفاده از ظرفیت فضاهای مجازی در آموزش خانواده‌ها
۱۷. اهداء محصولات فرهنگی و آموزشی به خانواده‌های مسجدی
۱۸. تشکیل کارگروهی جهت بررسی علل طلاق خانواده‌های محله مسجد و
راه‌های مقابله با آن

طرح یک دغدغه:

"یک نکته‌ای که بنده بارها این را عرض کرده‌ام، این است که مسجد بایستی برقرار باشد؛ که حلاًخب [باتوجه به] آمارهایی که بیان کردند، بحمدالله تاحدودی گویا این جور شده، تحقق پیدا کرده لکن باید کامل بشود. وقت نماز، مسجد باید باز باشد. هر سه وقت در مسجد باید نماز جماعت برگزار بشود؛ بنا را بر این باید گذاشت. حالا ممکن است بنده مثلاً فرض کنید توانایی ندارم که هر سه وقت بروم، خب یک نفر دیگر را حتماً آنجا بگذارم که سه وقت در این مسجد نماز اقامه بشود. و در مسجد از پیش از ظهر که باز می‌کنند برای نماز ظهر و عصر، تا شب بعد از نماز عشا باز باشد؛ این جور نباشد که در مسجد را ببندند. بنده شنیدم بعضی‌ها می‌گفتند «عصری وارد تهران شدیم، نماز ظهر و عصر می‌خواستیم بخوانیم، در هر مسجدی رفتیم بسته بود»؛ البته مال چند سال پیش است؛ نه، مسجد باید باز باشد."

فرمایشات رهبر معظم انقلاب در دیدار با ائمه جماعات مساجد استان تهران

۱۳۹۵/۵/۳۱

برنامه‌های پیشنهادی

- برنامه ریزی و طراحی راهکارهای مناسب برای اداره مسجد توسط خود مردم و اهالی محل. مردمی بودن مسجد لازمه مسجد برقرار است
- باز بودن درب مسجد از بعد از اذان و نماز جماعت صبح تا طلوع آفتاب، بعد

از اذان و نماز جماعت ظهر و عصر تا غروب آفتاب و تا ساعتی بعد از اذان و نماز جماعت مغرب و عشا

- برگزاری جلسه‌ی توجیهی با هیئت امناء، خادم مسجد و سایر دست اندرکاران مسجد جهت تبیین اهمیت اقامه‌ی نماز جماعت در سه وعده (به ویژه نماز جماعت صبح) و بازبودن درب مسجد در ساعات میانی روز
- پیشنهاد می‌شود در غیر از زمان اقامه نماز جماعت، برای جلوگیری از اتلاف انرژی در شبستان اصلی مسجد، فضای کوچکتری از مسجد برای اقامه‌ی نماز فراهم گردد.
- فراخوان، جذب، آموزش و سازماندهی خادمان افتخاری در راستای تأمین نیروی انسانی کافی برای تحقق مسجد برقرار
- تأمین هزینه‌های مترتب بر بازبودن درب مسجد به ویژه هزینه انرژی و گرمایش و سرمایش محیطی، از طریق مدیریت درآمدهای مسجد و یا رایزنی با ارگان‌های مسئول برای جلب حمایت (شهرداری، اداره اوقاف، ستاد اقامه نماز و ...)
- برنامه‌ریزی و هماهنگی با نهادهای متولی برقراری امنیت به ویژه نیروی انتظامی و همچنین استفاده از ظرفیت پایگاه بسیج جهت تأمین امنیت نمازگزاران در ساعات بازبودن درب مسجد و به خصوص در هنگام نماز جماعت صبح
- طراحی کارت دعوت و دعوت از همسایگان مسجد برای حضور در نماز جماعت و مشارکت در برنامه‌های مسجد
- تقدیر از نوجوانان و جوانانی که به صورت مستمر در نماز جماعت (به ویژه نماز جماعت صبح) شرکت می‌کنند، در جمع نمازگزاران
- تولید محتواهای اثرگذار (بروشور، کتابچه و ...) با موضوع اهمیت و فضائل اقامه نماز جماعت در مسجد (بویژه اقامه نماز جماعت صبح)

- نصب طرح‌های گرافیکی مخصوص روایات اقامه نماز جماعت صبح
- خطابه با موضوع فضائل سحرخیزی و عبادت در بین الطلوعین و فضائل اقامه نماز جماعت صبح
- تدارک پذیرایی بعد از نماز صبح حتی المقدور تدارک صبحانه مختصر یا چای و ...
- ورزش صبحگاهی اهالی مسجد بعد از اقامه‌ی نماز جماعت صبح
- مناجات خوانی یا قرائت زیارت عاشورا بعد از اقامه‌ی نماز جماعت صبح
- کوهنوردی دسته جمعی و یا پیاده‌روی خانوادگی اهالی مسجد در روز جمعه بعد از اقامه‌ی نماز جماعت صبح و دعای ندبه
- مراعات حال همسایه‌های مسجد در پخش اذان صبح (عدم پخش قرآن قبل از اذان و دعاهای بعد از اذان)
- استفاده از طلبه‌های ساکن محله مسجد جهت امامت نماز جماعت صبح (در صورت عدم توانایی حضور امام جماعت راتب)
- تهیه لیستی از اعضای داوطلب جهت تماس گرفتن و بیدار کردن آنها برای حضور در نماز جماعت صبح

سال «حمایت از کالای ایرانی»

رهبر معظم انقلاب، چند سال اخیر را با عناوین اقتصادی مزین فرموده‌اند تا گامی در راستای حمایت از اقتصاد ملی و رشد و شکوفایی اقتصاد کشور برداشته شود. ایشان همچنین در اواخر سال ۱۳۹۲ سیاست‌های کلی «اقتصاد مقاومتی» را ابلاغ کردند تا با اجرای این سیاست‌ها بتوان زمینه‌های مقاوم سازی اقتصاد کشور در مقابل تکانه‌ها و شوک‌های وارده به اقتصاد کشور را فراهم کرد. رهبر انقلاب همچنین در آغاز سال جاری، عنوان «حمایت از کالای ایرانی» را به عنوان شعار سال برگزیدند که قطعاً تحقق این شعار نقش تعیین‌کننده‌ای در موفقیت اقتصاد مقاومتی دارد. اما رسیدن به این مهم عزمی ملی و اراده‌ای همگانی می‌طلبد و هر یک از افراد جامعه باید در این مسیر یاری‌رسانی کنند.

همانطور که مقام معظم رهبری در پیام نوروزی در خصوص حمایت از کالای ایرانی فرمودند، «این فقط مربوط به مسئولین نیست؛ آحاد ملت همه می‌توانند در این زمینه کمک کنند و به معنای واقعی کلمه وارد میدان بشوند.» بنابراین مساجد به عنوان مجموعه‌ای که حضور اقشار مختلف را در خود دارد، می‌توانند بستری برای کار فرهنگی در این حوزه باشند و در عمل و گفتار مردم را تشویق و ترغیب به مصرف کالای داخلی کنند.

از جمله برنامه‌هایی که می‌تواند در دستور کار مسجد قرار بگیرد:

گفتمان سازی:

گفتمان سازی با برنامه ریزی و اجرای یک سری برنامه‌های منظم باید صورت بگیرد که مهمترین آن تکرار و یادآوری است. البته به نکته باید توجه داشت که این تکرار نباید ملال آور باشد. به شکلی که می‌توان با ایجاد تنوع در شیوه‌های ارائه‌ی مطلب و همچنین استفاده از روش‌های غیر مستقیم، از بروز این آسیب

جلوگیری کرد. آموزش و توجیه نمازگزاران مسجد و به خصوص فعالان تشکل های مسجدی، با برگزاری جلساتی درباره مورد لزوم حمایت از کالای ایرانی و دعوت از اساتید مجرب (در خصوص دعوت از اساتید می توان از کارشناسان معاونت فرهنگی مرکز کمک گرفت)

همچنین بازخوانی فرمایشات مقام معظم رهبری در این مورد و واکاوی بیانات ایشان برای درک بهتر موضوع باید سرلوحه کار امام محترم جماعت و فعالان مسجدی قرار بگیرد.

فرهنگ سازی مصرف کالای داخلی با دوماحور اصلاح الگوی مصرف و استفاده از تولید داخلی:

- می توان با استفاده از پوسته های طراحی شده و موجود، محتوایی آماده کرد و در مکان های عمومی پررفت و آمد محله مثل مسجد، صف های نانوايي، شیشه ی مغازه های پررفت و آمد و... نصب کرد.
- می توان یک سری از افراد مؤثر بر فرهنگ عمومی مثلاً ائمه ی جماعت، مداح ها، اساتید دانشگاه ها، معلمان و... را برای تذکر دادن مطلب توجیه کرد.
- کالاهای صهیونیستی متهمان ردیف اول برای اخراج از کشور هستند. که در چنین شرایطی دست گذاشتن روی آن ها مؤثرتر است. با معرفی لیستی معتبر از کالاهای صهیونیستی آگاه سازی نمایید.
- تقدیر از ادارات و کسبه ی استفاده کننده از محصولات خوب داخلی، در مسجد و پارچه زدن در محل و... که مثلاً می تواند با مراجعه ی عمومی برای خرید، گل دادن دسته جمعی، نصب بنر یا پرده تقدیر و... صورت بپذیرد.
- برگزاری مسابقه ی ابتکارات در ترویج استفاده از کالای ایرانی در خانواده ها و کسبه (برای درگیر کردن مدارس می توان با صحبت با مدیر مدرسه یا امور تربیتی و بسیج مدرسه و... بخشی از این کار را به

صورت مسابقه‌ی ایده در مدارس برگزار کرد.

- انجام حرکت های مشابه فرهنگ سازی مصرف تولید داخل که در بالا ذکر شد به جهت ترویج فرهنگ صرفه جویی. (مانند انجام تبلیغات، تولید و توزیع محتواهای تبلیغی و ترویجی، برگزاری جلسات تبیینی و ...)
- سخنرانی در مسجد در خصوص هدایای سفرهای زیارتی و ترغیب نمازگزاران به تهیه سوغات سفرهای خارجی از داخل کشور از قبل از مسافرت. حتی می توان با فروشگاه‌های که اجناس ایرانی عرضه می کند برای این موضوع هماهنگ کرد و تخفیفاتی برای اهالی مسجد در نظر گرفت.

بسترسازی برای تولید، توزیع و یا معرفی کالاها و یا محصولات ایرانی

- تقویت مراکز تولیدی مانند قالی بافی، شیرینی پزی، تولیدی لباس، پرورش قارچ و دیگر طرح‌های کشاورزی یا دامی که نقش مهمی در ایجاد اشتغال و تولید داخلی داشته است، از سوی مسئولین مسجد
- شناسایی ظرفیت‌های محله و منطقه و برنامه ریزی برای استفاده حداکثری از منابع موجود برای رونق کسب و کار اهل محل و کمک به معیشت مردم
- مستند سازی و انتشار تجربیات موفق تولیدی و یا توزیعی از سوی مساجدی که در گذشته به این امور مبادرت داشته‌اند.
- تمام مساجد، تولیدکنندگان کالای ایرانی را در مساجد خود دعوت نموده، و از آنها درخواست شود، روند رشد تولید خود را برای مردم تشریح نمایند.
- برگزاری نمایشگاه از آثار و تولیدات کارآفرینان محله و منطقه و تجلیل از نخبگان کارآفرین در مسجد و در جمع نمازگزاران

- یک قسمت از تابلو اعلانات مسجد را اختصاص بدهید به معرفی کالاهای ایرانی ویاسایت هایی که کالاهای ایرانی را معرفی می کنند.
- برگزاری کارگاه و جلسات سخنرانی و هم اندیشی با دعوت از اساتید مجرب حوزه کارآفرینی
- مساجدی هستند که فقط چای ایرانی می خرنند؛ شما هم به جمع آن ها بپیوندید. نذورات خارجی را هم نپذیرید.
- هدایای مسابقات مختلف متاسفانه خیلی وقت ها از تولیدات خارجی انتخاب می شود. برای کنترل این مساله تدبیر کنید. ایرانی بودن هدیه خودش باید تبلیغ بشود.

فرهنگ سازی مقاومت

- ایجاد روحیه امید و طرد یأس و ناامیدی و بدبینی. هم چنین باید مردم را توجه داد که همه ی مشکلات ما به تحریم و غرب بر نمی گردد و بخشی از مسائل با مدیریت صحیح در داخل کشور قابل حل است.
- پخش فیلم و برگزاری سخنرانی با موضوع ضرورت مقاومت در مسجد و پارک و ... (در خصوص تهیه فیلم های مناسب و دعوت از سخنران می توان از کارشناسان معاونت فرهنگی مرکز کمک گرفت)
- برگزاری نمایشگاه پوستر و عکس ما می توانیم بر اساس محتوای موجود در فضای وب
- پی گیری جملات مسئولین کشورهای متخاصم (اسرائیل و آمریکا و اروپا) و همین طور کشورهای دوست در مورد مقاومت مردم ایران و اثر نداشتن تحریم ها و نصب آن ها در مکان های عمومی
- فرستادن پیامک به مردم محله با شعر، جملات مفهومی مربوط به حمایت از کالای ایرانی، مقاومت مردم، اعلام دست آوردهای کشور و ...

نام گذاری سال ۹۷ به نام حمایت از کالای ایرانی توسط رهبر معظم انقلاب و تاکید ایشان به توسعه فضای کسب و کار کشور در اکوسیستم اقتصاد مقاومتی که نگاه درون زا و برون نگر را در مختصات اقتصاد ملی تبیین می کند، بار دیگر اهمیت توجه به تولید داخلی را در کانون توجه مسئولان، رسانه ها، مردم و فعالان اقتصادی در ابتدای سال جدید قرار داد. این برای چندمین بار بیای پی در سال های اخیر است که در ادامه روند نام گذاری سال ها توسط ایشان، موضوعی اقتصادی در نظر گرفته می شود و بر اهمیت آن تاکید می گردد.

در ادامه مباحث فوق و در راستای نقش آفرینی مساجد در نیل به این اهداف مهم، کمپین «#کالای ایرانی میخریم»، با عزم ملی در خرید محصولات و خدمات ایرانی و با مشارکت حداکثری اهالی مساجد اجرایی می شود. مرکز رسیدگی به امور مساجد در سطح ستاد با برنامه ریزی برای اجرای دقیق این کمپین اقدامات متعددی انجام داده است اما مساجد در زمینه فرهنگ سازی این مسئله نقش اساسی دارند و کار اصلی باید در خود مساجد و توسط مردم صورت پذیرد.

کمپین تبلیغاتی به معنای استفاده از کانال های مختلف برای رساندن پیام تبلیغاتی است. یک پیام یکسان با شعار و تمی مشترک از طریق رسانه ها و بسترهای مختلف، که در برخی مواقع ثابت هستند، به اشتراک گذاشته می شود. این تبلیغات که به اشکال مختلف تولید می شوند، در یک زمان مشخص و به صورت هماهنگ اما از روش های گوناگونی با مخاطب ارتباط برقرار می نمایند. چهارچوب زمانی عرضه کمپین های تبلیغاتی ثابت بوده و از قبل مشخص می شود.

یک کمپین می تواند اهدافی از قبیل اهداف ذیل را دنبال کند:

- اطلاع رسانی و آگاهی بخشی به مردم در مورد موضوع کمپین
- قانع کردن مخاطبان برای همراه شدن در مسیر
- ارائه راهکار و آسان سازی حضور مردم در تحقق اهداف کمپین (شرکت در یک فعالیت اجتماعی یا مشارکت اقتصادی)

مراحل اجرای کمپین در مسجد:

۱. اجرای ویژه برنامه در اولین شب دهه تکریم با هدف ترویج شعار #کالای-ایرانی-میخریم
۲. تشکیل تیم مطالعاتی و تهیه محتواهای لازم
۳. طراحی تراکت و بروشورهای تبلیغاتی
۴. ارسال پیامک های فرهنگ ساز با محتوای تبلیغی و ترویجی از طریق سامانه پیامکی مسجد
۵. تهیه و تدوین محتواهای لازم برای ارائه در تابلو اعلانات مسجد
۶. تهیه محتواهای مناسب و اثرگذار برای پخش از سیستم های صوتی و تصویری مسجد
۷. استفاده از ظرفیت شبکه های اجتماعی (گروه یا کانال مسجد در شبکه های پیام رسان داخلی)
۸. دعوت از سخنران ها و صاحب نظران برای ارائه دیدگاه های تخصصی به مردم
۹. برپایی جلسات کرسی آزاداندیشی با موضوع حمایت از کالای ایرانی
۱۰. دعوت تولیدکنندگان داخلی برای شرکت در کمپین و ارائه تجربیات موفق

۱۱. ارائه مشاوره به مردم در حوزه استفاده از کالای ایرانی و میا معرفی به افراد مطلع و صاحب نظر
۱۲. چاپ برگه‌هایی با نوشته: #کالای-ایرانی-میخریم و گرفتن عکس از افراد با در دست داشتن این برگه‌ها
۱۳. چاپ بنر با نوشته: #کالای-ایرانی-میخریم و گرفتن عکس از نمازگزاران با زمینه این بنر به صورت فردی و جمعی
۱۴. راه‌اندازی مسابقه بهترین عکس با شعار #کالای-ایرانی-میخریم
۱۵. راه‌اندازی نمایشگاه عکس از بهترین عکس‌های رسیده

مقدمه:

نهاد مسجد و خانواده هر دو از اهمیت ویژه‌ای در تربیت انسان برخوردارند. طوری که نهاد مسجد همواره مکمل نقش نهاد خانواده در تربیت دینی انسانها بوده است. لیکن امروز نهادهای هم‌عرض متولی تربیت و یا مدعی تربیت، زیاد شده‌اند و ابزارهای تربیتی که همان رسانه‌ها باشند به شدت گسترش یافته‌اند؛ از طرفی نیز سبک زندگی جدید (زندگی ماشینی و شهرنشینی) و فرهنگ منحط غرب، از طریق نفوذ در نهادها و ابزارهای رسانه‌ای، بر نظام خانواده مؤثر واقع افتاده و علاوه بر مواجه ساختن کارکردهای آن با مشکل، آسیبهای فراوان بدان وارد نموده‌اند. نتیجه آنکه نقش تأثیرگذار مسجد بر خانواده در تربیت، با چالش مواجه شده است.

با توجه به مطالب فوق و با عنایت به اهمیت ارتباط خانواده‌ها با مساجد، مرکز رسیدگی به امور مساجد، در سال ۹۷ زمینه سازی جهت حضور مؤثر و خانوادگی نمازگزاران در مساجد و آماده نمودن شرایط مساجد برای این امر مهم را به عنوان اولویت اول در دستور کار خود قرار داده است.

لذا در اولین گام، جهت شناسایی و معرفی الگوهای در دسترس و تجلیل از خانواده‌های برتر مسجده، با هدف زمینه سازی برای توسعه‌ی ارزشهای متعالی، افزایش نشاط اجتماعی و تقویت پیوند میان خانواده و مسجد، برگزاری جشنواره‌ی خانواده برتر مسجده، به ائمه‌ی محترم جماعات پیشنهاد می‌گردد.

با برگزاری این جشنواره، از سویی می‌توان موجبات افزایش حضور

خانواده‌های هر محل در مساجد را فراهم نمود و از سوی دیگر می‌توان به این واسطه، شاهد رونق فعالیت‌های فرهنگی و تربیتی در مساجد بود. ادامه‌ی این مسیر و استفاده از این ظرفیت‌ها به عنایت مسئولان و کارگزاران مسجد وابسته می‌باشد. امید می‌رود این برنامه، با لطف و محبت ائمه محترم جماعات در مساجد استان تهران آغاز گردد و به‌زودی شاهد آثار پر خیر و برکت آن باشیم.

اهداف جشنواره:

- زمینه‌سازی بروز استعداد و خلاقیت خانواده‌های مسجدی و افزایش نشاط اجتماعی.
- ایجاد پیوند و رابطه‌ی مستحکم میان خانواده و مسجد به‌واسطه‌ی حمایت معنوی از ایشان.
- الگوسازی شایسته برای خانواده‌ها و کمک در جهت رشد و ارتقای جامعه‌ی هدف.
- شناسایی افراد مستعد و توانمند محله و مسجد و برنامه‌ریزی مناسب برای سازماندهی ایشان با محوریت بیت‌الله.

محورهای جشنواره:

- ۱) خانواده‌ایثارگر (خانواده جانباز یا خانواده شهید)
- ۲) خانواده برتر در زمینه‌ی فعالیت‌های قرآنی و مذهبی
- ۳) خانواده برتر در زمینه‌ی علم و فناوری، اختراع و ابتکار
- ۴) خانواده برتر در عرصه‌های هنری
- ۵) خانواده برتر در فعالیتهای اجتماعی
- ۶) خانواده برتر در رشته‌های ورزشی
- ۷) خانواده برتر در زمینه‌ی کارآفرینی و صنعت

۸) سایر محورها، متناسب با ظرفیت محل و تشخیص شورای فرهنگی مسجد

شیوه‌ی اجرا:

این جشنواره در سطح مسجد برگزار می‌گردد و در صورت دریافت بازتاب مثبت و فراگیر شدن آن، افراد برگزیده‌ی مساجد به جشنواره‌ی استانی راه می‌یابند و در مرحله‌ی استانی نیز برگزیدگان مورد تقدیر قرار خواهند گرفت. جهت برگزاری بهتر و اثربخشی بیشتر این جشنواره، موارد ذیل پیشنهاد می‌گردد:

۱. اعلام فراخوان برگزاری همایش در سطح محله با نصب اطلاعیه و اطلاع‌رسانی چهره به چهره.
۲. برگزاری جلسه شورای فرهنگی مسجد، جهت برنامه‌ریزی و همفکری با فعالان مسجدی برای برگزاری جشنواره در اسرع وقت.
۳. انتخاب یک نفر از اعضای شورا به عنوان دبیر برگزاری جشنواره در مسجد.
۴. تعیین تیم داوری فرهیخته و معتمد برای بررسی مدارک، گواهی‌ها و مستندات شرکت‌کنندگان و انتخاب نفرات برتر.
۵. تهیه لوح تقدیر و هدایای مناسب و در شأن برگزیدگان (با توجه به بضاعت و توان مسجد).
۶. برگزاری مراسم اختتامیه‌ی جشنواره در یک زمان مناسب و معرفی و تجلیل خانواده برگزیده.

چند یادآوری:

- به منظور شناخت و معرفی چهره‌های برتر در زمینه‌ی مسابقات و جشنواره‌های منطقه‌ای، ملی و بین‌المللی، کسب مقام‌ها و امتیازات ۳ سال اخیر و در زمینه‌ی رتبه‌های علمی و تحصیلی، ۲ سال اخیر

مبنای تقدیر است .

- در انجام فراخوان و انتخاب خانواده برتر، تمرکز بر محدوده‌ی مسجد باشد. (منتخبین در محدوده مساجد دیگر نباشد).
- مساجد مجاور می‌توانند در استفاده از ظرفیت خانواده‌های محل، شورای مشترک جهت هماهنگی تشکیل دهند.
- امام جماعت‌های محترم می‌توانند با توجه به اهمیت موضوع، از منابع مالی مسجد و یا از طریق خیرین و خانواده‌ها به‌عنوان اولویت اول تأمین اعتبار نمایند و در صورت ضرورت، با جلب مشارکت دستگاه‌های دولتی، جوایز متناسبی به منتخبین اهدا نمایند و کیفیت برگزاری برنامه را افزایش دهند.

در ابتدا ائمه محترم جماعات می بایست برگزاری ویژه برنامه دهه تکریم و غبارروبی مساجد را در دستور کار شورای فرهنگی مسجد قرار دهند و با کمک اعضا به برنامه ریزی در این خصوص بپردازند. سپس با انجام تبلیغات، سخنرانی و ارتباط چهره به چهره، از نمازگزاران، مسئولین، معتمدین و سایر اهل محل جهت مشارکت در امر غبارروبی و عطرافشانی مسجد و برگزاری برنامه ای ویژه، دعوت به عمل می آورند و از تمام ظرفیت های محل برای اجرای این برنامه استفاده می نمایند. در این برنامه که توصیه می گردد در فضایی شاد و جذاب برگزار شود، می توان از حضور برخی چهره های مطرح در سطح محل و یا شهر همراه بهره برد. همچنین جهت غنای بیشتر برنامه، موارد ذیل پیشنهاد می گردد:

۱. قرار دادن پایه و بنر دهه ی تکریم و غبارروبی مساجد در معرض دید اهالی محل و همسایگان
۲. نصب آیات و احادیث مرتبط با فضایل حضور در مسجد و خدمت به مسجد در معرض دید نمازگزاران
۳. اعلام فراخوان در مسجد و محیط پیرامونی برای جلب مشارکت مردمی در امر غبارروبی و زیباسازی بیت الله و ایجاد امکان نقش آفرینی برای تعداد بیشتری از علاقمندان و اقشار مختلف مردم.
۴. قرائت و توجه به مفاهیم فرمایشات رهبر فرزانه انقلاب^(مد) در موضوع مسجد، در جمع نمازگزاران

۵. برگزاری مسابقات مختلف فرهنگی با موضوع اهمیت و جایگاه حضور جوانان در مسجد
۶. تجلیل از زحمات اعضای هیأت امناء و خادم مسجد در جمع نمازگزاران
۷. تجلیل از برخی از افراد با سابقه مسجد و ...
۸. دعوت از یک سخنران برجسته و مطرح
۹. ارائه سرود توسط گروه سرود یکی از مساجد.
۱۰. هماهنگی با پزشکان متخصص تغذیه و طب سنتی برای حضور در مسجد و ارائه توصیه‌های عمومی پزشکی به نمازگزاران با اولویت موضوعات پیشگیرانه مثل دیابت، چاقی، سرطان، تغذیه‌ی سالم و ...
۱۱. هماهنگی با استاد خبری برای انعکاس اخبار

ماده اول: شرح برنامه:

با توجه به اهمیت موضوع بانوان و لزوم تقدیر از تلاش‌ها و زحمات بانوان فعال مسجدره‌اندازی شبکه بانوان مسجدی، همایش بانوان فعال در مسجد برگزار می‌شود. در این برنامه باید از تمامی خواهران فعال مسجد و از همه تشکلهای دعوت به عمل بیاید.

ماده دوم: اهداف

- شناسایی و فراخوان بانوان فعال و موثر مسجدی
- جریان سازی فرهنگی در حوزه فعالیت‌های بانوان

ماده سوم: رویکردها

- تصحیح نگاه و تقویت اقدام و عمل در خصوص ارتقاء شأن بانوان در مساجد
- فراهم سازی امکان حضور کریمانه و بامنزلت بانوان در مساجد
- تقویت مشارکت بانوان در برنامه های فرهنگی واجتماعی

ماده چهارم: زمان

بهتر است این برنامه در دهه تکریم و روز یکشنبه ۲۳ اردیبهشت برگزار گردد.

ماده پنجم: مکان برگزاری

مکان برگزاری این همایش، بسته به ظرفیت مسجد و برنامه‌های پیش بینی شده، می‌تواند در شبستان یا سالن اجتماعات مسجد برگزار شود..

ماده ششم: محتوای همایش

اهم برنامه‌های پیش بینی شده در همایش، تلاوت کلام الله مجید، اجرای میان برنامه‌های مناسب نظیر سرود، تواشیح یا پخش کلیپ و...، سخنرانی امام محترم جماعت، پذیرایی، هدایه هدیه یادبود به بانوان برگزیده و بسته‌های فرهنگی و... خواهد بود. حتی الامکان تلاش شود زمینه‌ای برای ارائه گزارش عملکرد و فعالیت‌های تشکل‌های بانوان مسجد فراهم گردد.

ماده نهم: تبلیغات و مستند سازی

پوشش مناسب تبلیغی و رسانه‌ای، انجام تبلیغات محیطی و منطقه‌ای برنامه، جزء نکات حایز اهمیت و از شاخص‌های مثبت در ارزیابی برنامه‌ها توسط مرکز می‌باشد. تهیه فیلم، عکس و طراحی و چاپ پوستر، بنر و سایر اقلام تبلیغاتی و توزیع مناسب آنها از موارد مورد توقع در این همایش هاست.

ماده دهم: آرایه گزارش

مساجد می‌بایست پس از برگزاری همایش گزارش مکتوب و تصویری را به ناحیه مربوطه ارسال نمایند.

سلام همسایه

”همسایه“ و همسایگان شایسته در احادیث دینی، حقیقتاً مرواریدهایی در شهر اسلامی هستند که به موجب آنها شهرها برکت یافته و آبادان می‌گردند. چنانچه پیامبر اکرم (ص) می‌فرماید: خوش همسایگی، شهرها را آباد و عمرها را زیاد می‌کند (الکافی، ج ۴، ص ۴۹۱). یکی از مکان‌هایی که در آن همسایه بسیار مورد سفارش است و از سویی همسایه را سفارش نموده‌اند که نسبت به آن مکان موظف و مسئول باشد، مساجد است. این رابطه دو طرفه هم بر شایستگی همسایه مسجد می‌افزاید هم به واسطه توجه همسایه به مسجد، موجب رونق و آبادانی شهر و محله است. مسجد می‌تواند با رجوع به همسایه خود و ارسال دعوتنامه‌ای جهت حضور، در ایجاد این رابطه پیشقدم باشد:

ارسال کارت دعوت با امضای مسجد برای اهالی محل و همسایگان مسجد.

ایده

لزوم فعال بودن نقش مسجد در برقراری ارتباط با اهل محل و همسایگان.

مسئله

با توجه به انفعال طبیعی انسان‌ها در برابر احسان از یک سو و با لحاظ جایگاه قدسی مسجد و تاکید بر گستره همسایگی آن با بناهای همجوار تا ۴۰ باب، مناسب به نظر می‌رسد که به منظور تلاش برای جذب حداکثری به مسجد، از کسانی که کمتر به مسجد می‌آیند (یا اصلاً نمی‌آیند) در قالب یک کارت شکیل، دعوت رسمی به عمل آید.

شرح ایده

کارت دعوت حتما به دست اشخاص برسد و از انداختن در لای درب‌ها پرهیز شود.

جذابیت، زیبایی و سادگی توأمان از الزامات این کارت است ■ از اشخاص موجّه و خوش نام محله و یا اقشاری که برای خانواده‌ها جذابیت دارند (مثلا کودکان و نوجوانان) استفاده شود. ■ پیراسته بودن ظاهر نامه‌رسان (دعوت‌کننده) از هر آنچه که برای بیننده دافعه دارد.

استفاده از عبارات مناسب و مهیج (ترجیحا با بار عاطفی) در تهیه محتوا و مخصوصا عنوان نامه، مثلا از عناوینی چون: "سلام همسایه" استفاده شود. بهره‌گیری از متون دینی و تاکید بر شرافت همسایه بودن با مسجد قرین گشتن نامه با یک شاخه گل ■ مقارن گشتن ابلاغ دعوت با یک مناسبت ویژه: شب جمعه، اعیاد مذهبی و... ■ دعوت‌کنندگان برخوردار از یک نماد خاص که افزایش دهنده جذابیت است استفاده کنند، مثلا اگر از کودکان استفاده می‌شود، لباس فرم یا حمایل خادمی داشته باشند.

الذین یبلغون رسالات الله... (احزاب ۳۹)
یا ایها الذین آمنوا استجیبوا لله و للرسول اذا دعاکم لما یحییکم...
(انفال ۲۴)

پیکان مسجدی

گلدسته‌های مسجد، مناره‌ها، گنبد و صدای اذان در سه نوبت از شبانه روز، از وجود مسجد در میانه شهرها خبر می‌دهد. اما در زمانه کنونی به دلیل قدکشیدن ساختمان‌های مسکونی، شرکت‌های تجاری و بانک‌ها، جایگاه مسجد به حاشیه رانده شده و در هیاهوی صدای ماشین‌ها و صنایع، صدای اذان را ضعیف و یا اصلاً نمی‌شنویم و در تکثیر بردها و تبلیغات نشان مسجد را نمی‌یابیم.

بنابراین شایسته است هیئت امنای مسجد با همکاری مسئولین دولتی برای مساجد تابلوهای راهنما و علائم هدایت‌گری طراحی و نصب کنند که عموم را به مسجد راهنمایی کند. نصب بردها و تابلوهای راهنما در کنار برنامه‌های کاربردی که اقتضای جهان رسانه‌ای امروز است می‌تواند در شاخص‌سازی مسجد در معماری شهری موثر باشد:

استفاده از پیکان و یا تابلوی ویژه جهت آدرس دهی عموم به مسجد؛ مسجد نمایی.

نکته

نمایان نبودن مساجد در برخی موارد و تحقیر مومنین

مسئله

کم نیستند مساجدی که یا مناره ندارند و یا گلدسته‌هایشان در هیاهوی شهرسازی نوین مخفی مانده و لذا مومنین جویای مسجد در یافتن اینگونه از مساجد دچار زحمت می‌شوند. برای رفع این نقیصه می‌توان از موارد زیر بهره جست: ■ استفاده از تابلوهایی که در ابتدای محدوده‌های شهری واقع شده و برای واردین به آن منطقه اطلاعات ضروری مساجد محل را به ترتیب نزدیکی مسافت (شامل نام مسجد، نشانی مسجد و فاصله آن تا مسجد بعدی و...) بیان می‌کند.

شرح ایده

شرح ایده

■ در ابتدای هر کوچه‌ای که مسجد در آن واقع است، تابلویی مانند مورد ۱ واقع شود ■ استفاده از تبلیغات کف پیاده رو در فواصل مناسب (مثلاً از ۱۰ متر قبل از مسجد)، مانند فلش‌ها یا پیکان‌های جهت‌نما که با جلب توجه بیننده نهایتاً منتهی به مسجد می‌شود ■ استفاده از نقاشی سه بعدی در: الف) زمین مقابل مسجد- ب) حیاط و دیوار مسجد (مثلاً مساجدی که حوض یا باغچه ندارند می‌توانند از تاثیر شگرف این هنر بهره ببرند).

تذکره: هرچند که در نظام اسلامی مسئول مستقیم اجرای چنین ایده‌ای نهادهای مرتبط هستند لکن در صورتی که به هر دلیل چنین امری واقع نشد، اهل محل خود می‌توانند با صرف هزینه‌ای اندک چنین ایده‌ای را عملی کنند.

بایدها

■ لزوم جانمایی مناسب تابلوها و فلش‌ها ■ لزوم دقت در صحت اطلاعات مندرج بر روی تابلوها ■ لزوم دقت در وضوح تابلوها (شب‌نما بودن، خوانا بودن خط و...) ■ دقت در زیرپا واقع نگشتن نمادها و تصاویر مقدس (در ایده فلش‌های کف پیاده رو یا نقاشی سه بعدی روی زمین).

زیبیت‌ها و مستحبت

شب‌نما بودن تابلوها- مصوّر کردن تابلو با استفاده از تصویر یک پسر بچه و یک دختر بچه با عبا و چادر و درج عبارت: "بفرمایید مسجد" همراه با اشاره دست‌ان ایشان به سمت مسجد.

پشتوانه نظری

مقام معظم رهبری (پیام به اجلاس ۱۹ نماز): ■ دسترسی آسان به مسجد، نیاز ضروری مؤمنان و جوانان و نوجوانان ما است. ■ پرداختن به آرایه‌های معنوی و ظاهری [مساجد]، وظیفه‌ی همگان است و هر کسی به اندازه توان و همت باید در آن سهیم گردد. مردم، شهرداری‌ها و دستگاه‌های دولتی هر یک در آن باید سهمی ایفاء کنند.

هیئت امنای مسجد طراز اسلامی

کوچکترین جمع اجتماعی ما از محفل گرم خانواده‌ها آغاز می‌شود تا به سطح اجتماع می‌رسد و سطوح اجتماعی همچون آینه‌هایی تو در تو هستند که در واقع یک الگوی واحد را به نمایش می‌گذارند. در این طرح، بزرگترها در کنار کوچک‌تر و کوچک‌ترها به تبع بزرگترها ایفای نقش می‌کنند.

برای اداره هر نهاد اجتماعی به ویژه نهادهای فرهنگی چنینس اینگونه وظایف و مسئولیت‌ها از ضروری‌ترین کارهاست. بنابراین باید بگوییم مسجد امروز، تنها مسجدی متعلق به بزرگترها و سالمندان جامعه نیست بلکه همزمان نیازمند حضور جوانان و نوجوانان و مسئولیت‌پذیری ایشان هم هست:

بهسازی ترکیب هیأت امناء مسجد.

پایه

جامع نبودن نقش‌های انسانی در ترکیب فعلی هیات امنای بسیاری از مساجد.

مسئله

در ضرورت وجود هیأت امناء در مسجد تردیدی نیست، لکن از آنجا که معمولا ترکیب هیأت امناهای موجود تک صدایی (مردانه و مسن) می‌باشد و از طرفی دو قشر مهم و اثرگذار در جامعه جوانان و بانوان می‌باشند، وجود نماینده‌ای از ایشان در ترکیب هیأت امناء کاملاً بجا و مورد انتظار است.

شرح پایه

برابر بودن حق رأی نماینده جوانان و بانوان با تمامی اعضا - لزوم برگزاری جلسات منظم با جامعه هدف توسط این دو نماینده خاص (شنیدن حرف‌ها و دغدغه‌ها).

شرح پایه

بایدها

انعکاس کامل و امینانه نظرات به اعضای هیأت امنا
لزوم رعایت حسن برخورد و تعامل با همه اعضا

نبایدها

پرهیز از تعصب و ورزی در اجرایی کردن رای هیئت امنا
پرهیز از مشاجرات لفظی در جلسات

زینت‌ها و
مستحبات

متأهل بودن نماینده بانوان - متأهل بودن نماینده جوانان - موفق
بودن ایشان از حیث نقش‌های اجتماعی (علمی، خانوادگی و...).

پشتوانه نظری

شاورهم فی الامر... (آل عمران ۱۵۹). - امرهم شوری بینهم...
(شوری ۳۸) (امر در این آیات امرالناس است نه امرالله، لذا برای
شناسایی این امور باید به اهل هر قوم رجوع کرد) ■ مقام معظم
رهبری (پیام به اجلاس ۱۹ نماز): زمزمه‌ی محبت متولیان و مدیران و
امنای مساجد، باید دل‌های پاک جوانان را مجذوب و مشتاق کند.

همیار خادم

خادم مسجد؛ نشانش را که پیرسی ماهی‌های سرخ، شمعدانی سرپله‌ها، کفشداری، ادعیه کتابخانه، مهرهای بهم ریخته جامه‌ری، آیین‌های رنگارنگ، پرده‌ها و پنجره‌ها، جاروی قدیمی مسجد همه برایت از او خواهند گفت. همان دم که اسم‌اش را می‌شنوی، بوی اسپند را به خوبی احساس می‌کنی و طنین گرم صدایش را همه جای خانه خدا می‌شنوی. قدم که به بهشت مسجد بگذاری اوست که اول بار به استقبال می‌آید و تورا تا صف‌های بندگی راهنمایی می‌کند. دوشادوش امام مسجد، راهنمای زائران خداست و گاه می‌بینی‌اش که همبازی کودکانه‌های مسجد شده است. او خادم بهشت است و امروز تو هم اگر آستین‌هایت را بالا بزنی و لباس خدمت بیوشی، همیار خادم بهشت خواهی شد:

تبیین اهمیت جایگاه خدمت به مسجد

۳

روشن نبودن جایگاه خادم مسجد طراز اسلامی و حدود وظایف او در مسجد

مسئله

یکی از معضلات مساجد، هم سنخ نبودن متقابل توان خادم (از نظر علمی، جسمی، مهارت‌های ارتباطی و...) با رسالت‌های مسجد طراز اسلامی است. برای رفع این معضل و تکریم جایگاه خدمت به مسجد می‌توان از راهکارهای زیر بهره جست: متولیان مسجد (خصوصاً امام جماعت) با تکیه بر ثواب‌ها کم‌نظیری که در متون دینی برای منصب شریف خدمت به مسجد آمده، این شأن شریف را مورد غبطه نماز گزاران قرار دهند ■ از داوطلبین برای شرکت در این امر مثبت نام به عمل آید ■ امام جماعت و هیأت امناء در معرفی خود به عنوان خادم افتخاری مسجد پیشگام شوند ■ لیستی از نقش‌های خدمت مسجدی را عرضه و برای آن طلب نیرو کنند.

شرح‌آمیز

تعریف نقش‌های ریز برای همه اقشار مسجد (کودکان، نوجوانان، بانوان و...) - لزوم رعایت هماهنگی میان نقش‌ها و خادمان افتخاری - عرصه‌هایی که بیشتر دیده می‌شوند در اولویت خدمت رسانی قرار گیرند، مثلا: ■ چینش نیروها از ابتدای مسجد همراه با خوش آمدگویی به واردین و اهدای کیسه کفش به ایشان ■ کمک به سالمندان ناتوان (گرفتن دست ایشان و هدایت‌شان به صندلی‌های مربوطه) ■ کمک به بانوان بچه به بغل در زمانی که برای برداشتن کفش‌شان خم می‌شوند ■ جفت کردن کفش‌ها ■ واکس زدن کفش‌ها ■ توزیع چای و... ■ جارو زدن مسجد

بسند نه کردن خدمت به مسجد به ایام غبارروبی مساجد (دهه آخر شعبان) و توسعه کمی آن به همه زمان‌های فعالیت مسجد (مخصوصا اوقاتی چون شب‌های جمعه) ■ در حاشیه نرفتن نقش خادم مسجد.

لزوم دعوت از بزرگان محله (شخصیت‌هایی که برخوردار از عنوان‌های اجتماعی‌اند)، برای مشارکت در این امر ■ استفاده از نمادهای سخت‌افزاری مناسب برای خدام افتخاری (مخصوصا خادمان کم سن)، مواردی چون: گل‌سینه - یونیفورم - حمایل - کارت قابل نصب بر روی سینه ■ استفاده از عناوین جذاب بر روی نمادهای مربوطه، عناوینی چون: همیار خادم بهشت / همیار مسجد و...

آیاتی که به عمران مسجد توجه دارند (۱۸ توبه) ■ روایاتی که برای انجام کوچکترین اعمال خدمتی در مسجد فضایل فراوان قائل شده‌اند (روشن کردن چراغ در مسجد، زدودن غبار از مسجد و...) - من لایحضره الفقیه، ج ۱، ثواب الاعمال ص ۲۹

غمگساران مسجدی

غمگساری از غمدیدگان و مستمندان جامعه یکی از مولفه‌های مهم مومنان است که در قرآن بدان اشاره شده است. همچنین وقتی سیره عملی ائمه معصوم را می‌خوانیم، روایت‌هایی موثر خواهیم دید که در آن ائمه در نیمه‌های شب، غذا بردوش خود نهاده و مستمندان جامعه را یاری می‌رسانند و حتی در میانه نماز خویش هم، از آن چشم‌نپوشیده‌اند. اولین صندوق امداد را جوانان مسجد جلیلی تهران بنیان گذاشتند. همین ایده بعدها در فرمان امام خمینی (رحمه‌الله) برای تشکیل صندوق کمیته امداد برای همه نیازمندان تبلور یافت و جنبه‌ای سراسری و ملی یافت. تشکیل کمیته امداد که خود بتواند از این صندوق و خیرین آن حمایت کرده و آن را ساماندهی کند از ضروریات و نشانه‌های یک مسجد فعال است:

تشکیل کمیته امداد "غمگساران مسجدی" در مسجد

په

نامناسب بودن وضعیت ارتباط نیازمندان با مسجد؛ از ابراز نیاز گرفته تا مراحل رسیدگی به نیاز

مسئله

نه در اهمیت غمگساری تردیدی هست و نه ناشایست بودن وضعیت فعلی ابراز فقر که در بسیاری از مساجد شاهد آن هستیم قابل چشم‌پوشی است. لذا با توجه به کراهت شدید تکدی‌گری، شایسته است که مساجد برای هدفمند ساختن کمک‌های مردمی و هدایت آن به سمت نیازمندان واقعی، ساز و کار ویژه‌ای جهت این امر داشته باشند. لذا پیشنهاد می‌شود که: نخست متولیان مسجد (مخصوصاً امام جماعت) بر اهمیت امداد به مومنان و دستگیری از ایشان تأکید کنند. (لا اقل یک سخنرانی مهیج در این زمینه انجام شود) ■ بر ناپسند بودن گداپروری تأکید شود. - کمیته‌ای جهت شناسایی مستمندان، جمع کمک‌ها و رساندن صدقات به نحو شایسته به ایشان تشکیل شود.

شرح ایده

کمیته مذکور زیر نظر امام جماعت باشد ■ در شناسایی و بازدید از محل زندگی فقرا، احتیاطات لازم از قبیل رعایت مسائل شرعی در برخورد با نامحرم (مخصوصاً هنگامی که مددجو از بانوان بی سرپرست است) و حفظ شأن و آبروی افراد مورد تاکید قرار گیرد ■ علاوه بر شناسایی مستمندان واقعی، امتیازاتی همچون مومن بودن و اهل ابراز نبودن و... برای اولویت بندی مدنظر قرار گیرد.

از افراد مسنّ در ترکیب اعضای کمیته بهره جسته شود. - برای فقرا شناسنامه صادر شود (یعنی مجموعه‌ای از اطلاعات ضروری ایشان مورد ثبت و ضبط قرار گیرد) ■ از تکدی گری در مسجد جلوگیری به عمل آید (هر کس علناً ابراز فقر کرد او را متوجه مسئول کمیته کنند). - گزارش عملکرد کمیته در فواصل زمانی مناسب به اطلاع خیرین رسانده شود تا ضمن جلب اعتماد بیشتر، نمایشی از یک تعاون منسجم هم صورت پذیرد ■ غیر از کمک‌هایی که به صورت منظم در اوقاتی چون شب‌های جمعه و... جمع‌آوری می‌شود، برنامه‌ای ثابت، همچون ذبح گوسفند در اول هر ماه قمری و توزیع آن بین فقرا، وجود داشته باشد و عده‌ای عضو ثابت در این طرح مشارکت کنند و مسئول کمیته هم قبل از موعد مذکور (مثلاً اول هر ماه) از طریق امکانات موجود (پیامک، شبکه تلگرام و...) به اعضا یادآوری و هم پس از آن حتماً گزارش اجرا داشته باشد.

مجموعه آیات و روایاتی که بر تعاون مومنانه و تلاش برای قضاء حوائج مومنان تاکید دارند ■ مقام معظم رهبری (پیام به اجلاس ۱۹ نماز): مسجد باید رابطه‌ی خود را با... غمدیدگانی که غمگساری می‌جویند... برقرار و مستحکم کند.

شب حیات

یکی از نشانه‌های مومنان، شب زنده‌داری و استفاده از خلوت و آرامش شب برای ارتباط با معبود حقیقی عالم است. خداوند در تاریکی شب‌ها و در شورانگیزی اسحار است که بندگان خالص خویش را برمی‌گزیند و بر بندگی‌شان مهر تایید می‌زند، دعاها را مستجاب می‌نماید و آرزوها را بر بال پرواز می‌نشانند.

یکی از شب‌های حیات مومنان، به راستی شب‌های جمعه است که بسیار در احیاء و استفاده از آن سفارش گردیده است. تدارک شب‌های جمعه مسجد به عنوان شب حیات در زمانی که زندگی امروز به انسان مهلت خلوت و تفکر نمی‌دهد، می‌تواند ایده‌ای برای بهبود حال و هوای جامعه مومنان به ویژه جوانان باشد:

ایده احیای یک شب جمعه در ماه

مسئله لزوم بازتعریف نقش مسجد در ایجاد فضای خلوت با معبود

شرح ایده شکی نیست که سیمای مومنین در منظومه معارف دین، با زهد در شب و خروش در روز شناسانده شده و نیاز به خلوت‌گزینی با معبود، از جمله نیازهای اساسی انسان مومن است. از جمله برنامه‌هایی که می‌توان با محوریت مسجد انجام داد، توسعه مراسم احیاء و بسنده نکردن به شب‌های قدر است.

بایدها جمعی بودن این مراسم نباید مانع خلوت‌گزینی شود، لذا حتما باید وقت خلوت هم در برنامه لحاظ شود ■ در شب‌هایی این برنامه صورت پذیرد که فردایش تعطیل رسمی است ■ از زحمت برای مجاوران پرهیز گردد ■ مدیریت زمان حتما لحاظ شود.

زینت‌ها و مستحبات

فرهنگ‌سازی و انگیزه‌سازی توسط امام جماعت بسیار موثر است ■ توزیع پذیرایی مختصر در خلال برنامه‌ها به منظور حفظ نشاط ■ استفاده از ادعیه پرمغز و مختصر و توضیح فرازها ■ توجه به فضا سازی مناسب (دما، نور، صوت و...).

پشتوانه نظری

خلوت اُنس با خدا و جلوت حشر با مردم... دوگانه ای است که تصویر مسجد اسلامی و فاصله آن با عبادتگاه‌های رائج ادیان دیگر را نمایان می‌سازد. مقام معظم رهبری (پیام به اجلاس ۱۹ نماز)

مسجد نور و امید محله است و آبادانی مسجد به امام آبادگراست. اگر مسجد نور محله است، امام مسجد طراز اسلام هم نور مسجد و محور مسجد است. انسان الهی، محیط خود را روشن می‌کند و چشم امید جامعه، به مسجد است و چشم امید مسجد، به امام جماعتی است که باید مایه حیات و روح مسجد باشد.

آنچه که در ادامه، بدون تنظیم از باب اهمیت و اولویت، به عنوان ویژگی‌ها و شاخص‌های امام جماعت مسجد طراز تقدیم شده است، در صورت تحقق موجب عزت و کرامت مسجد نزد مومنین می‌شود و بدون تردید مساجدی که از امام جماعتی در این سطح برخوردار باشند، هرگز گرد مظلومیت و مهجوریت را بر خود نخواهند دید.

پروردگار متعال را شاکریم که بسیاری از مساجد از وجود چنین ائمه‌ی جماعتی برخوردارند و در طول سال مورد تکریم قرار می‌گیرند:

۱. در ارائه برنامه‌های الگوساز، برای جذب کودکان و نوجوانان به مسجد موفق است.
۲. در ارائه برنامه‌های الگوساز، برای بانوان موفق است.
۳. شورای فرهنگی مسجد را تشکیل داده است و از این ظرفیت برای برنامه‌ریزی و اجرای برنامه‌های فرهنگی مذهبی، مناسبتی و جریان‌ساز مثل: کرسی‌های تلاوت، دهه تکریم و غبارروبی مساجد، روز جهانی مسجد ... استفاده می‌نماید.
۴. در ارائه برنامه‌های الگوساز، برای تقویت بنیان خانواده، همانند: خدمات

- مشاوره‌ای تخصصی، حل اختلافات، زمینه‌سازی برای معرفی جوانان هم‌کفو و مناسب ازدواج به خانواده‌ها تلاش می‌کند.
۵. بی‌تکلف است و از نگاه‌بیا نشاط و با طراوت برخوردار می‌باشد.
 ۶. فرهنگ دینی امر به معروف و نهی از منکر را در میان اهل مسجد تقویت می‌کند.
 ۷. روحیه‌اش انقلابی و شخصیتش مجاهد و خستگی‌ناپذیر است.
 ۸. سیره‌اش هماهنگ با سیره معیار و خلقش خلق نبوی است.
 ۹. امامت مسجد را از همه کارها مهم‌تر و مقدس‌تر می‌داند.
 ۱۰. بنابر نظر رهبر فرزانه انقلاب (دامت برکاته) که فرمودند: هرکسی هر جا هست، باید آن‌جا را مرکز عالم بداند و آن‌کار را مهم‌ترین کار به حساب بیاورد، مسجد خود را مرکز عالم می‌داند.
 ۱۱. در مسجد حضور منظم دارد، قبل از همه مومنین در مسجد حاضر و بعد از همه مومنین از مسجد خارج می‌شود.
 ۱۲. از ظرفیت مسجد برای ترویج و گسترش اخلاق اسلامی در میان مومنین و اهل محل بهره می‌برد.
 ۱۳. مأمومین خود را به نام می‌شناسد و احوال آن‌ها را می‌پرسد.
 ۱۴. به نظافت مسجد اهمیت می‌دهد و این امر را به تنهایی برعهده خادم مسجد نمی‌اندازد.
 ۱۵. با برنامه وارد مسجد می‌شود، به مسجد نگاه نظام‌مند و برنامه‌ای دارد و تا سال‌های آینده مسجد خود را در نظر گرفته و برای آن برنامه‌ریزی کرده است.
 ۱۶. با همسایه‌های مسجد ارتباط برقرار می‌کند و مراقبت می‌نماید که مسجد برای احدی مزاحمت نداشته باشد.

۱۷. به پشت پرده مسجد هم توجه دارد. بخش بانوان در مسجد او، منزوی و فراموش شده نیست، گاهی مراجعه می‌کند و به بررسی وضعیت می‌پردازد و برای ارتباط مستمر با بخش بانوان مسجد، از محارم خود رابطی مشخص می‌نماید.

۱۸. جوانان مسجد را به عنوان بازوی خود و وزرای خود در مسجد محسوب می‌نماید، به ایشان احترام می‌گذارد، مسئولیت می‌دهد و مسئولیت می‌خواهد.

۱۹. برای اداره مسجد، از توان و ظرفیت موجود در محله و محیط پیرامونی استفاده می‌کند. روحانیون محله را شناسایی می‌کند، خدمتشان می‌رسد و از ایشان برای حضور در مسجد دعوت می‌کند و گاهی منبر و محراب را به ایشان می‌سپارد.

۲۰. شهدای مسجدش را به خوبی می‌شناسد و سوابق، خاطرات و شخصیتشان را می‌شناساند. با خانواده شهدا مانوس است، به خانه‌های آن‌ها رفت و آمد دارد و جویای احوال پدران و مادران پیرشان هست و خانواده شهدا را تکریم می‌کند.

۲۱. با فناوری‌های جدید ارتباط برقرار کرده، آشنا شده و برای مطالعه، پژوهش و حتی برای اداره مسجد، متناسب با شأن و نیاز، از امکانت نوین بهره‌مند می‌گردد.

۲۲. استعدادهاي مسجدی خود را می‌شناسد و از توانمندی و تجربه ایشان در امورات و کارهای مسجد استفاده می‌کند.

۲۳. هیئت امنای شایسته، با ترکیب مناسب انتخاب می‌کند و جمع آنها را با تدبیر اداره می‌کند.

۲۴. در شرایطی که با مشکلات عاطفی زیادی روبرو هستیم، محور جمع مسجدی‌ها است و بین آنها اخوت، برادری، مهربانی و صمیمیت ایجاد می‌کند.

۲۵. در پاسخ‌گویی به سوالات مومنین مسجد، مخصوصاً جوانترها، با حوصله وقت می‌گذارد.

۲۶. قرائت نمازش را به عنوان یک مسئله جدی، مرتب بررسی می‌کند.

۲۷. فضای مسجد را قرآنی می‌نماید. هم تلاوت روزانه دارد، هم کرسی تلاوت دارد، هم جلسه تفسیر دارد، هم جوانان را به حفظ تشویق می‌کند و بالاخره برای تدبیر در قرآن راهنمایی می‌کند.

۲۸. به آراستگی ظاهر خود و به زیبایی عمامه خود، توجه دارد و به معطر بودن هنگام حضور در مسجد هم توجه می‌کند.

۲۹. به نشاط جسمی، به چابک بودن و به ورزش کردن اهمیت می‌دهد و به این ترتیب، مسجد را با نشاط می‌کند.

۳۰. منتظر نمی‌ماند اهالی محل بیایند مسجد و خدمت برسند، بلکه سراغ آنهايي که به مسجد نمی‌آیند، می‌رود.

۳۱. با مغازه‌داران و کسبه محل، ارتباط برقرار می‌کند و برای بیان احکام کسب و کار و تجارت، صبر نمی‌کند آنها به مسجد بیایند، بلکه به مغازه‌ها مراجعه می‌کند.

۳۲. با مدارس محل خود ارتباط برقرار می‌کند، اطلاع دارد که چند مدرسه در همسایگی مسجد هست در مقاطع مختلف، بچه‌ها را به مسجد دعوت کرده، خود را معرفی می‌نماید، با معلمان جلسه منظم دارد و از دانش‌آموزان ممتاز در مسجد تقدیر می‌نماید.

۳۳. با مساجد اطراف خود ارتباط برقرار کرده و در قالب شورای ائمه‌ی جماعات و ارتباطات ناحیه‌ای، منطقه‌ای و محله‌ای، به تقویت انسجام روحانیون و تشکیلات شبکه‌ای تعریف شده و هدفمند، کمک می‌نماید.

۳۴. به مسائل مالی مسجد نظارت دارد. ثبت دقیق ورودی و خروجی مالی مسجد و درآمدها و تنظیم دفاتر مالی را از مسئول مالی هیات امنای مطالبه می‌نماید.

۳۵. تربیت فکری مخاطبان خودش را دست کم نمی‌گیرد.
۳۶. در هر مقطع زمانی پنج ساله، یک دوره تفسیر قرآن کوتاه، یک دوره شرح نهج البلاغه، یک دوره ترجمه تفسیری صحیفه سجادیه و یک دوره احکام رساله به مخاطبان خود ارائه می‌نماید.
۳۷. فرمایش‌های رهبر عزیز و عالیقدرمان را با دقت و نه فقط برای بهره شخصی، بلکه به منظور انتخاب موضع و مأموریت گوش می‌کند، مطالعه می‌کند، به سایت ایشان مراجعه می‌کند، استنباط می‌کند و به روز، این مسائل را در مسجد تبیین می‌نماید.
۳۸. برای مومنین مسجد روشنگری می‌کند، در مورد مسائل روز، مسائل جهانی و مواضع داخلی به عنوان یک امام قوی و روشن فکر، توان سازماندهی انقلابی مسجد خود را دارد.
۳۹. با آثار و دیدگاه‌های امام راحل عظیم‌الشان (ره) آشنا و مأنوس است و برای پاسخ‌گویی به شبهات نسل جوان و مخاطبان خود، مراجعات مستمری به آثار شهید مطهری (ره) دارد، با حسن سلیقه مضامین را انتخاب می‌کند و رونق علمی به مسجدش می‌بخشد.
۴۰. برای سخنرانی و ارائه مطلب به مومنین، بهترین محتوا را از امین‌ترین منابع و کتاب‌ها انتخاب می‌کند.
۴۱. عزت نفس دارد و خودش را تحت هیچ شرایطی به نمازگزاران تحمیل نمی‌کند.
۴۲. در شرایط سخت مالی و اقتصادی، کوچک‌ترین نکته‌ای که حکایت از نیازش باشد، نزد اهل مسجد و هیأت امنایه زبان جاری نمی‌کند و از مناعت طبع روحانیت پاسداری می‌کند.
۴۳. به احوال خادم مسجد هم توجه دارد و می‌داند که خادم، یکی از موثرترین افراد در مسجد است. او را زیر نظر دارد، نظم و رفتار در شأن نمازگزاران را از او

- مطالبه می‌کند، در حقیقت دعا می‌کند و به او رهنمود می‌دهد .
- ۴۴ . اقامه نماز صبح مسجد را جدی گرفته است . از اینکه افراد کمی در نماز صبح شرکت کنند، ناراحتی ندارد .
- ۴۵ . یاد حضرت بقیه الله (ارواحنا فداه) را مبتنی بر معارف روشن و دقیق، همراه با عواطف، زنده نگاه می‌دارد و مسجد را به شعبه ترویج معارف مهدوی مبدل کرده است .
- ۴۶ . مسجد را کانون حیات طیبه، مرکز نشر معارف ناب و مروج سبک زندگی اسلامی می‌داند .
- ۴۷ . از نفوذ معنوی و نورانیت مسجد برای حل و فصل اختلافات میان مومنین استفاده می‌کند .
- ۴۸ . به ظرفیت مسجد برای سازماندهی کارهای خیرخواهانه و دستگیری از نیازمندان توجه دارد .
- ۴۹ . به سه وعده نماز مسجد اهتمام دارد .
- ۵۰ . به پایگاه بسیج مسجد نگاه پدران و نیروسازی دارد و از این ظرفیت برای تحقق اهداف مسجد بهره‌برداری می‌نماید .
- ۵۱ . از توان و ظرفیت مشارکت مردمی برای بازنگه داشتن در مسجد، از ظهر تا مغرب استفاده می‌نماید و در این امر ولایی و ضروری، موفق است .

